

Võru Lastefestival tuleb juba kolmandat korda

27.–28. juulil antakse Võrus taas võim lastele ning linn muutub suureks kogupere mängumaaks, kui Võru linn koos heade koostööpartneritega korraldab kolmandat aastat järjest Eesti suurima lastefestivali.

Nagu varasemalt on festivaliala kokku pandud teemade järgi laste soove ja mõtteid arvestades. Festivali programmis on kõik eelmiste aastate lemmikud, kuid avastamiseks on ka palju uut. Nii pakub mänguline nädalalõpp põnevaid ja harivaid tegevusi igale maitsele – avatakse terve rida teemaparke koos paljude töötubadega ning pakutakse kohalikku kultuuri ning rohkelt laada- ja tänavamelu. Mõlemal päeval sõidab festivaliala ringi rong.

Festivali avapauk antakse laupäeval kell 10 stardiga ühisele jooksule koos muinasjututegelastega. Teemapargid on avatud laupäeval kell 10–18 ja pühapäeval kell 10–17. Laupäevane koguperekontsert Tamula rannas algab kell 20.

Uuendusena kestab pidu seekord südaööni, kuna kontserdi järel kell 22 avatakse kodutütarde ja noorkotkaste töötuba.

Osa tegevusi festivalialal on TASAUTA, nelja teemaparki on sissepääs piletiga. Piletid on müügil Piletilevis ja Võru Kandle kassas ning ka kohapeal.

Täpsem info Võru Lastefestivali facebooki lehel ja www.vorulastefestival.ee.

Samas saab tutvuda ka festivali täpse ajakava ja festivaliala kaardiga.

Ootame kõiki lastega peresid ja lapsemeelseid lastesõbralikke inimesi lastelinna Võrru!

Ulis Guth
(Vaata ka lk 2)

Tere tulemast lastelinna Võrru!
Foto: Diana Ruitlane-Rüüti

Võru LASTEFESTIVAL esitleb:

Festivali AVAPAUK
27. juulil kell 10
2019

10.00 Vaba lava juures
VÕRU LINNAPEA ANTI ALLASE Tervitus
VÕIM ANTAKSE LASTELE
ÜLLATUSESINEJA!

10.30 Soojendusvõimlemine.
JOOKS MUINASJUTUTEGELASTEGA
Kohal on laste lemmikud.
DISTANTS – kõigile jõukohane!
Iga lapsele väike kingitus!

www.vorulastefestival.ee

Võru LASTEFESTIVAL esitleb:

KOGUPEREKONTSERT
27. JUULI kell 20 2019 TAMULA RAND

THE SWINGERS

SOLISTID **BIRGIT SARRAP**
TANJA MIHHAILOVA
JÜRI POOTSMANN

& VÕRU MUUSIKAKOOLI SOLISTID
KAROLIN PORMAN JA OLIVER KEEEL

tasuta

www.vorulastefestival.ee

Võru linna tegevused ei lõpe keskväljaku rajamisega

Viiimasel ajal olen erinevates sotsiaalmeedia kanalites ja Võru linnavõimu suhtes selgelt pahatahtlikes portaalides märganud pingete õhutamist ja selgelt valeinformatsiooni levitamist selle kohta, kuidas Võru olla keskväljaku rajamiseks kogu raha ära raisanud ja nüüd ei jätku aastaid enam mitte millegi. Loomulikult tean, et enamik inimesi saavad aru, kuidas asjad tegelikult on, kuid kui ikka pikka aega valet nii oskuslikult ja suurelt esitletakse, siis suudetakse ikka kahtluseus meie kokkuvõttesse kogukonda külvata.

Olgu siis veel kord üle korratud, et ajaloolise keskväljaku taastamise rahadest tuli 85% ehk ca 2,7 miljonit eurot toetusena. See anti meile vaid selleks konkreetseks otstarbeks. Oli n-ö võta või jätta olukord. Meie võtsime ja, uskuge mind – vähemalt pikas perspektiivis tegime kindlasti õige otsuse. Projekti investeeritud omaosaluse jagu vahendeid oleksime teede, trasside jm korramise jaoks pidanud niikuinii lähiaastatel sellesse piirkonda investeerima ja raha oleks veel puudugi tulnud. Samuti on siinkohal päris paslik aeg meelde tuletada, millised muud tegevused on mõne laimaja sõnul „keskväljaku rajamise pärast pankrotis“ olevad omavalitsusel tänava käsil: Räpina mnt kapitaalne rekonstrueerimine, kaasaegse väliskorvpalliväljaku ja võimlemislinnaku rajamine Kreutzwaldi kooli kõrvale, Koreli oja rekreatsiooniala rajamine, Tamula rannapromenaadi rekonstrueerimine, alustame Vilja tänava kapitaalset rekonstrueerimisega, millega tahame jõuda lõpule 2020 lõpuks, projekteerime ja planeerime tervisekeskust, koostame rekonstrueerimisprojekti Jaama tänavale, rajame koerte jalutusväljaku, paneme uue katte Kooli tänavale, pindame üle Kivi tänava koos piirnevate parkimisalade korramisega ja palju muud. Juba saavad Võru inimesed nautida uut kalastus- ja vaba aja veetmise platvormi Juudi pargi kõrval. Samuti pole me veel loobunud plaanist muuta energiatõhusaks Pääpiku lasteade ning rekonstrueerida selle fassaadi ja tarindid. Hetkel käivad läbirääkimised rahastajatega taotlusedokumentide täpsustamiseks, samuti katsume leida kõige soodsamat aega selle töö teostamiseks. Kõigele sellele lisaks palju-palju muid korra- ja parandustöid.

Jah, tõsi ta on, et kõike korraga ei jõua, kuid iga mõistusega inimene saab aru, et kui ka need plaanid lähiajal teostuvad, siis on põhjust rahuloluks.

Nüüd aga tagasi keskväljaku juurde, millest see kirjutis alguse sai. Ühtpidi on ta rahastusprojekti mõistes valmis, kuid samas ei ole ka. Anname endale selgelt aru, et päriselt käivitub taastatud ajalooline keskväljak siis, kui ta tähtub elu ja toimetamisega. See aga sõltub meie kõigi pealehakkamisest ja nutikusest. Vähemalt eeldused selleks on loodud. Välikohvikud, aastaringne uisuväli, noorte idee- ja päikeseinkubaatorid ootavad oma järe. Nii et kui kellelgi on veel mõni julge idee, mida sellel platsil võiks ägedat ette võtta, siis Võru linnavalitsuse headele ideele avatud meeskond igatahes mõtleb ja aitab selle teostumisele kaasa. Kasutame koos seda võimalust!

Aga see ei ole veel kõik. Ruumiliste arengute mõttes töötame linnaruumis veel kolmel suunal:

1. Eelduste loomine uute elumualade rajamiseks Võrru. Oleme alustamas Liitva linnaosa ja Roosi täna vahelise ala kasutuselevõtu ideelahenduse väljatöötamisega. Ala suurus on ligi 50 ha ja see võiks pakkuda Tamula järve piirkonnas igati kaasaegset linnaruumi neile, kes soovivad rajada Võrru oma uue kodu.
2. Muinsuskaitsealale jäävate ajalooliste hoonete rekonstrueerimisele kaasaaitamiseks linnapoolsete vahendite suurendamine.
3. Juunikuulise linnavolikogu istungil algatame detailplaneeringu ca 10 ha suurusele Luha tn 16 kinnistule. Planeeringu eesmärk on määrata ehitusõigused multifunktsionaalse vabaajakeskuse rajamiseks, mis sisaldab veekeskust, hotelli ning

kaasaegset kino ja palju muud. Ettevõtja poolt väljakäidud idee köidab kindlasti kogu piirkonna inimeste tähelepanu ja väärib planeeringu koostamise käigus igakülgset läbimõtlemit.

Siinkohal lõpetan, detailsemalt räägime neist teemadest tulevastes lehtedes. Üks ja seesama klaas on kellegi jaoks pooltühi ja kellegi jaoks pooltäis. See on suhtumise küsimus.

Anti Allas,
linnapea

Mida põnevad toob III Võru Lastefestival? 27.–28. juulil 2019

TEATRIHOOVIS toimuvad teatrietendused, muinasjututunnid, värvime Kalevipoja pilte ning heidame liisku koos Kalevipojaga. Hoovis tervitab külastajaid Kreutzwaldi muinasjuttudest tuntud Siilike. Teatrietendustest on kavas Teatribussi lavastused „Mia saladus“ ja „Aardeaht“, Võru Keslinna Kooli muusikal „Vaeslaps ja talutüdruk“, Lasva laste ja noorte teatritrupi etendus „Konna musi“.

MÜSTILISES FILMIMAJAS saab tutvuda filmitegemise ja arvuti maailmaga. Töötoad: **180° kaamera** – üheaegselt jäädvustavad mitukümmend kaamerat erineva nurga alt inimesest pildi. **Optilised illusioonid** – võimalus valmistada filminduse-eelsesse aega kuuluvaid käsitöösemeid.

Hiina varjuteater – esitusele tulevad traditsioonilised Hiina muinasjutud. **GifBOX** – jäädvusta endast lõbus pildiseeria. **Virtuaalreaalsus** – koge tunnet viibida kusagil mujal või olla keegi teine kui reaalsuses. **Robootika** – avasta robootikamaailma ja saa osa sellest, kuidas tänapäeval robotid töötavad. **Grimm ja haavad** – lase endale teha kena maaling või ehtsana näiv haav. **Aegluup** – jookse läbi seina ja vaata tulemust 10 korda aeglasemalt. **Roheline taust** – astu rohelise ekraani ette ja ole näitlejaks mängufilms. **Playstationi mängud** – tee üksi või sõpradega tutvust arvutimängude maailmaga.

Filmid kinos – valik filme eesotsas „Lelulugu 4“ 3D eellinastustega. Lisaks on filmimaja täidetud filmitemaaliste dekoratsioonidega.

SEIKLUS- JA ATRAKTSIOONIDE-PARGIS

saab hüppata batuutidel, on trossisõidud ja ronimiseinad, kiiking, slackline ja UUED batuudid. Üks batuutidest „Tambi mutta“ on mõeldud ka täiskasvanutele või suurtematele lastele. Sõita saab karusselliga ja hüppata FunJumpil. Uue atraktsioonina on üleval güroskoop. PILT 1 Foto: Jaanus Tanilsoo

FANTAASIAHOOV

pakub sel aastal tegevusrõõmu nii laupäeval kui ka pühapäeval. Laval ja erinevates töötubades astuvad üles mustkunstnikud, tsirkuseartistid, teadusteater ja akrobaadid Ukrainast. Kohal on teaduskeskus AHHA, Sänna Tsirkusekool, mustkunstnikud Aleksandr Zamashka ja Meelis Kubo (on alates 2006. aastast jahmatanud suuremaid ja väiksemaid publikuid nii Eestis kui ka võõrsil, esinenud erinevates telesaadetes ja kirjutanud mustkunstialaseid artikleid), Leiutajate Külakooli tsirkusepund, tsirkusestudio Folie ja spordiklubi IVAZAR Võru sõpruslinnast Kanevist. PILT 2 Foto: Maiken Staak

MUINASJUTUTEHASES, mis on sel aastal avatud mõlemal päeval, saab kehastuda oma lemmikuks muinasjututegelaseks, laenutada kostüüme, külastada kohvikut.

MINILOOMAAEDA tuleb külla Ranna Rantšo lustakas loomapere: ponid, lambad ja kitsed talledega, sikud, jäneseid, kanad, kuked, kanad ning Wile Farmist alpakad. Saab meisterdada, istuda kohvikus ja sõita ponidega. PILT 3 Foto: Jaanus Tanilsoo

MUINASALAL pakub Mõniste Talurahvamuseum külastajatele uut programmi „Vii veeritsõ latsõ mängumaa“. Kohal on **Viikingite laager** ja Kagu-Vibuklubiga saab proovida vibu laskmist.

VÕRUKELSES ÕPIHOOVIS õpivad ja mängivad koos lastega Jänku-Juss ja Jänku-Johanna. PILT 4 Foto: Jaanus Tanilsoo

SKATEPARGIS toimub laupäeval tõukeratta ja BMX võistlus ning pühapäeval on kutsutud kõik rulasõidupäeval, avatud on NOORTEKOHVIK.

Pere kõige pisemaid kutsub Võru Loovuskooli **BEEBIDE MÄNGUALA**.

TAMULA RANNAS saab laupäeval teha sporti: orienteeruda, ujuda, üleval on Maru hüppemägi. Eesti Aerutamisföderatsioon kutsub kõiki peresid aerutama.

Laupäeva õhtul kell 20 algab rannas **TASUTA koguperekontsert**, kus astub lavale ansambel **THE SWINGERS**. Uuena on kavas **kodutütarde ja noorkotkaste teadmiste ja oskuste jagamine**. Kaitseliidu noorteorganisatsioonid tutvustavad pärast kontserti kella 22-st kuni südaööni oma tegemisi. Toimuvad erinevad töötoad: sõlmede tegemine, sõbrapaela meisterdamine, lökkelaulud ja sõdurileiva küpsetamine, salakirjade koostamine, teemärkide meisterdamine. Naiskodukaitse viib läbi ohutushoiukursuse ja tutvustab kriisiäppi. Kohapeal saab näha, millistes telkides ööbivad sõdurid ja mis varustust nad selleks kasutavad. Pühapäeva hommikut alustame rannas hommikuvõimlemise ja -joogaga, pikniku ja kalapüügi.

Pühapäeval muutub osa linnast **TEHNIKAPARGIKS**, kus saab tutvust teha kaitseväge, pääste, politsei, maanteeameti tehnikaga. Sõita saab soomukautodega. PILT 5 Foto: Marianne Mett

VÕRU LINNA LEHT

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil ulis.guth@voru.ee

Väljaandja:
Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Ulis Guth
Tel: 512 0787
Teostaja: OÜ Meedium
Tiraaž: 6850 eksemplari

Ajalehe järgmine number ilmub 14. augustil

AS Võru Vesi korraldas lasteaiarühmadele ja kooliklassidele joonistusvõistluse teemal „Miks on kraanivesi hea?“. Laste joonistustega saab tutvuda Võru Maksimarketis üles pandud näitusel. Konkursi raames äramärgimist leidnud parimaid töid tutvustatakse ja tunnustatakse Võru Lastefestivalil 27.–28. juulil.

VABALAVAL astuvad üles kohalikud laulu- ja tantsulapsed, külalised.

TEGEVUSLUSTI JAGUB KOGU PERELE!

Kristi Vals,
projektijuht

ARENDUSTEGEVUS

Räpina maanteel algas ehitustööde teine etapp

Ülemöödunud nädalal algasid Räpina maanteel II etapi ehitustööd, mis hõlmavad Jüri ja Kooli tänava vahelist lõiku ning lõpevad Kooli ja Vilja tänavate vahelise lõigu rekonstrueerimisega.

Lehe trükkimineku ajaks olid Räpina maanteel Jüri ja Kooli tänavate vahelisel lõigul lõppenud freesimistööd ning käis torustike paigaldamine.

„Kuna vee-ettevõttel on avanenud võimalus saada täiendavaid toetusvahendeid Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist, oli mõistlik Räpina maantee rekonstrueerimistööd kahte etappi jagada,“ selgitab AS Võru Vesi juhatuse liige Juri Gotmans. Ka räägivad tööde kahte etappi jaotamise kasuks liikluskorralduslikud kaalutlused.

Kui vähegi võimalik, siis liiklust tööde ajal ei suleta. Kindlasti peab liikluse sulgema hetkel, mil paigaldatakse torustikke Kooli ja Põllu tänava vahelises lõigus, kuna seal paiknevad torustikud väga sügaval. „Juuli lõpus peab Olevi ja Jüri tänavate vahelises lõigus sõidutee asfaltkatte all olema,“ kinnitab linnamajanduse osakonna juhataja Raiko Palm.

II etapi rekonstrueerimistööde teostamiseks on AS Võru Vesi ja Võru linnavalitsus sõlminud riigihanke tulemusena konsortsiumiga Aigren OÜ ja Kagumerk OÜ hankelepingud. Selle järgi ehitatakse Räpina maanteel kahe ringtee vahelises lõigus (Jüri tn kuni Vilja tn) välja uued sademeveetorustikud,

rekonstrueeritakse olemasolevad amortiseerunud ühisveevärgi- ja ühiskanalisatsioonitorustikud, uuendatakse tänavavalgustust ning mõlemale poole sõiduteed ehitatakse uued nõuetele vastavad kõnniteed, haljastus ja uus sõidutee. Omanikujärelevalvet teostab ehitustöödele Espil OÜ koos Lindvill OÜ-ga.

II etapi ja sellega ka kogu Räpina maantee rekonstrueerimistööd lõpevad Kooli ja Vilja tänavate vahelise lõigu rekonstrueerimisega käesoleva aasta lõpus.

Hetkel käivad rekonstrueerimistööd ka Räpina maanteel Vilja ja Pikk tänava ringristmikul ja 469-meetrisel lõigul ringristmikust kuni linnapiirini.

Kõige selle tulemusena saab aastaid ebatasase ja räsitud teekattega silma jäänud, kohati kõnniteedeta tänav kaasaegse ilme ning, mis kõige tähtsam, paraneb oluliselt liiklusohutus.

Ulis Guth

< Freetitud Räpina maantee lõik Jüri ja Kooli tänavate vahel. Foto: Ulis Guth

Kreutzwaldi kooli kõrvale rajatakse välikorvpalliväljak ja võimlemislinnak

Koht, kus peagi valmib Võru linna järjekordne spordiplats. Foto: Ulis Guth

Juuni lõpus algavad Võru Kreutzwaldi Kooli kõrval (Kooli tn 7) ehitustööd välikorvpalliväljaku ja võimlemislinnaku rajamiseks.

Ehitustööde käigus rajatakse 15 x 28 meetrise mängualaga spetsiaalse kattega välikorvpalliväljak, mida saab kasutada ka võrkpalli mängimiseks, ning selle kõrvale spetsiaalse, lastele kasutamiseks ohutu pinnakattega võimlemislinnak, kuhu paigaldatakse kokku seitse

kooli kehalise kasvatuse õpetajate poolt välja valitud võimlemisvahendit.

Peale selle rajatakse ka väljakut ümbritsev piirdeaed koos väravatega, valgustus ja juurdepääsuteed ning paigaldatakse istumispingid.

Ehitustöid teostab Kivipartner OÜ ning tööde lepinguliseks maksumuseks on 158 227,27 eurot. Tööde teostamise tähtaeg on 21. august 2019.

Tamula rannapromenaadi rekonstrueerimisest

Tänavu juuni lõpus jõuavad põhimahus lõpule Tamula rannapromenaadi rekonstrueerimistööd, mille käigus saab rannapromenaadi uue valgustuse, rekonstrueeritakse promenaadi puidust laudteed ja istumisosa ning täiendatakse laste mänguatraktsioonide ala.

Kuna istumisosade rekonstrueerimisel kasutatakse puitosade pikaalisuse tagamiseks termotöödeldud saart, mida sellises koguses Eestist ega lähiriikidest ei ole saada ja see tarnitakse Itaaliast, siis jääb u 20% tribüünide lõpetamine juuli algusesse. Juulisse jääb ka uue laste mänguatraktsiooni paigaldamine.

Tamula sai uue kalastuskoha

Maikuu viimasel päeval triivis Tamula veerde ja leidis oma koha ujuvplatvorm, mida planeeriti Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIK) arendusprojektiga „Tamula järvele kalastusplatvormi rajamine“. Projekti eesmärk oli luua Tamulale avalikult kasutatav ja harrastuskalapüüdjate ootustele vastav kalastuskoht ning parandada harrastuskalurite ning puhkajate juurdepääsuvõimalusi järvele.

Juudi pargi naabruses olev ujuvrajatis on mõeldud nii kalastamiseks kui ka niisama ajaviitekohaks, kuid seda siiski hooajaliselt – talveperioodiks tuleb platvorm veest välja tõsta. Turvalisuse suurendamiseks on platvorm varustatud puidust käetugede ja istumisalal seljatugedega. Et kalastusplatvorm harrastuskalastajaid ja teisi huvilisi tööpoolest meelitaks, on ujuvsaiall ka paatide sildumis- ja kinnitusvõimalus. Kaldaalal tasub uudistada infotahvli Tamulal kalastamise ja säästva keskkonnakasutuse teabega.

Projekti lõi kaasa Võru Noortekeskus, kes vedas kohalikele noortele kokku pandud kalandusteemalist õpitubade programmi. Saadud tagasiside veenab, et jaanuarist juunikuuni toimunud õpitoad ja külastusretked osutusid laste ja noorte seas huvitavaks ning tänuväärseks ettevõtmiseks.

Uue ujuvplatvormi paigaldamise järel tundub, et selle on üsna kiiresti omaks võtnud igas vanuses linlased. Mis muud kui soovida, et vahepeal alanenud veeseis paraneks ja liigkuum periood kaua ei kimbutaks, siis on ka õngemehed kohal! Tamula kalastusplatvormi rajamine läks maksma 12 539 eurot, millest KIKi keskkonnaprogrammi toetus projektile oli 10 031 eurot. Rajatise valmistas ja paigaldas Top Marine OÜ.

Kait Kabun, arendusspetsialist

KOMMENTAAR

Maivi Liiskmann, Võru Noortekeskuse juhataja

Olen väga tänulik, et saime projekti raames noortele pakkuda erinevaid kalastusega seonduvaid töötubasid ning õppekäike. Eraldi tooksin esile väljasõidu Peipsi äärde Vaino kalandus- ja turismitallu. Vastuvõtt oli südantsoojendav. Noortele tutvustati kõigepealt järves elunevaid kalu, seejärel käidi paatidega Peipsi järvel. Tutvustamine ajaloolise Nina külaga, söime ahjusooje pirukaid ning hiljem suitsuahjus küpsetatud kala.

Põnev oli ka kohtumine Olavi Ruitlasega Tamula ääres. Kirjanikust kirklik kalamees pajatas noortele, kuidas ta oma meelistegevuseni jõudis, rääkis kalastuskohtadest Tamula järvel ning jagas toredaid kalapüüginippe. Paari kevadise õpitöö läbiviimisel ilmataat meid veidi küll kimbutas, ent vihmaga pidigi kala paremini näkkama. Lastele ja noorte aktiivsust ning huvi arvestades loodame taoliste kalastusõpitubade sarja kindlasti jätkata.

Juudi pargi naabruses olevalt ujuvrajatiselt avanev vaade Tamula järvele. Foto: Kait Kabun

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

LINNAVALITSUSE JA LINNAVOLIKOGU TEATED

Võru linnavalitsuse istungitel

Enampakkumise tulemuse kinnitamine
Tunnistati nurjunuks Tartu tn 25 kinnistu võõrandamiseks korraldatud kirjalik enampakkumine.

Projekteerimistingimuste kinnitamine
Kinnitati projekteerimistingimused ja ehitusala skeem

Kivimurru tn 2 kinnistule tootmishoone püstitamiseks ning hoonestusala suurendamiseks kuni 10% ulatuses esialgsest lahendusest.

Projekteerimistingimuste andmiseks avatud menetluse algatamine
Algatati avatud menetlus Vee tn 31 kinnistule üsikelamu püstitamiseks projekteerimistingimuste andmiseks.

Kasutuslubade väljastamine
Väljastati kasutusluba kalastusplatvormile asukohaga Juudi park ning kasutusluba ümber ehitatud keskväljakule asukohtadega Seminari väljak, Jüri tn 9, Seminari tänav T1, Lydia Koidula tänav T1, Jüri tänav, Tartu tänav T1, Katariina allee T1, Lydia Koidula tänav T2.

Ehituslubade väljastamine
Väljastati ehitusluba hoone laiendamiseks asukohaga Liiva tn 21, ehitusluba hoone ümberehitamiseks asukohaga F. R. Kreutzwaldi tn 59c ning ehitusluba sademeveetorstiku ehitamiseks asukohaga Räpina maantee T1.

Riigihanke tulemuse kinnitamine
Riigihanke „Saunateenus Võru linnas“ võitis kogumaksumusega 54 000 eurot Rcenter invest OÜ ja riigihanke „Rannaala mänguatraksioonid“ maksumusega 37 698 eurot Tommi Play OÜ.

Riigihanke „Välikorvpalliväljaku ja võimlemislinnaku rajamine“ võitis 131 856,06 euroga (hind ei sisalda käibemaksu) OÜ Kivipartner.

Riigihanke „Tänavakatendite rekonstrueerimine“ edukaks tunnistati:

- osas 1 (pindamistööd) RoadWest OÜ pakkumus maksumusega 111 961,50 eurot. Pindamistöid teostatakse Luha tänaval (alates Pikk tänavast 150 m pikkune lõik), F. R. Kreutzwaldi tn 107 vahetee ning F. R. Kreutzwaldi tn 83 ja 85 vahetee, Piiri tn, Lille tn, Lepa tn, Kivi tn, Kivi tn 10, Jüri tn (Piiri tn kuni Circle K);
- osas 2 (asfalteerimistööd) Asfaldigrupp OÜ pakkumus maksumusega 159 705,00 eurot (hinnad ei sisalda käibemaksu). Asfalteerimistöid teostatakse Pikk tn parklas, kompostimisväljakul, Petseri tn veevõtukoha esisel kõnniteel, Kooli tänaval.

Riigihangete korraldamine
Otsustati korraldada riigihange „Teenuse kontsessiooni pikendamine“. Hanke läbiviimiseks kohaldatakse väljakuulutamiseta läbirääkimistega hanke-menetlust, pakkumust küsitakse aktsiaseltsilt Eesti Keskkonnateenused. Otsustati korraldada riigihange „Konsolideerimisgrupi audiitorteenus 2019-2022“.

Otsustati korraldada riigihange „Hulkuvate loomade püüdmine ja varjupaiga haldamine 2020-2023“ ja „Saunateenus Võru linnas“.

Ürituste korraldamine ja maa-alade sulgemine
Füüsilisest isikust ettevõtjale Sirle Sillaste anti nõusolek avaliku ürituse „Võru laat“ korraldamiseks 21. juunil 2019 kella 9–16. Liikluseks on Vabaduse väljak suletud kell 6-17. MTÜ-le Terviseühendus Tasakaal anti nõusolek avaliku ürituse „Tamula rannazumba“ korraldamiseks 2., 9. ja 16. juulil kell 18–20.30 Võru linnas Tamula supelrannas.

Aadressi ja sihtotstarbe määramine ning nõustumine maa riigi omandisse jätmisega
Riigi omandisse jäetava maaüksuse aadressiks määrati L. Koidula tn 3a ja sihtotstarbeks elamumaa ning nõustuti maa riigi omandisse jätmisega.

Isikliku kasutusõiguse seadmine
Anti nõusolek isikliku kasutusõiguse seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks kinnistule Roo tänav T1, määrati isikliku kasutusõiguse ala ning tingimused. Kinnistutele Käbi tänav T1, Laane tänav T1, Mäniku tänav T1, Nõmme tänav T1, Oksa tänav T1 ja Vindi tänav T1 anti nõusolek isikliku kasutusõiguse

Foto: Ulis Guth

seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks, määrati isikliku kasutusõiguse ala ja tingimused.

Projektides osalemine
Otsustati osaleda taotlejana sotsiaalministeeriumi poolt väljakuulutatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Sotsiaalse kaasatuse suurendamine“ meetme „Hooldekande taristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks“ tegevuse „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“ taotlusvoorus projektiga „Puuetega inimeste eluasemete füüsiline kohandamine Võru linnas, II etapp“.

Projekti kestvus on kuni 24 kuud ning kogumaksumus kuni 70 000 eurot, millest Võru linna omafinantseering on kuni 10 500 eurot.

Detailplaneeringu kehtestamine
Kehtestati „Vilja tn 1 kinnistu ja lähiala detailplaneering“. Planeeritava maa-ala suurus on u 0,26 ha. Planeeringu eesmärk on määrata maakasutuse sihtotstarbeks ärimaa ning ehitusõigused pesula

laiendamiseks ning kiirsöögikoha rajamiseks. Planeeringuga on määratud Vilja tn 1 krundile ehitusõigus ühe hoone rajamiseks. Suurim lubatud ehitisealune pind koos olemasoleva autopesulaga on 320 m², hoone maksimaalne kõrgus 6 m. Kinnistule on planeeritud kaks juurdepääsu, sh üks automaatpesulat teenindav juurdepääs olemasoleval kujul. Senine olemasolev juurdepääs kinnistu edelanurgas likvideeritakse, kagupoolne juurdepääs on ette nähtud korrastada. Vilja tn 1 kinnistu ida- ja põhjaossa on planeeritud avaliku kasutusega parkla.

Laenupakkumuste küsimine
Otsustati läbi viia pakkumuste küsimine laenu finantseerimislepingu sõlmimiseks. Pakkumised küsitakse SEB Pank AS-ilt, Swedbank AS-ilt, Coop Pank AS-ilt ja Luminor Bank AS-ilt.

Dokumendivormide kinnitamine
Kinnitati lasteaiakoha taotlemise taotluse vorm ja lasteaiateenuse osutamise lepingu vorm, alates 1. juunist 2019.

KESKKONNAHOID

Telli koju tasuta pakendivedu!

Tootjavastutusorganisatsioon (TVO) kaotab Võru linnas enamiku avalikest pakendipunktidest, et viia tasuta pakendiveo teenus veelgi rohkematesse kodudesse. Alljärgnevalt mõned vastused olulisematele küsimustele.

Miks on pakendite kodude juurest kogumine parem?
Enam pole vaja sorteeritud pakenditega mööda linna rännata, neid on võimalik tasuta ära anda kodu juurest kõigil Võru linna elanikel. Eramajadele on selleks loodud pakendikotiteenus ja kortermajadele pakendikonteiner. Kuna avalike pakendikonteinerite sisu rikutakse pidevalt valede jäätmetega, on pakendite kodude juurest kogumine oluline ka keskkonna seisukohalt – kodudest veetud pakenditest on võimalik ringlusse suunata vähemalt 90%, kuid avalike konteinerite puhul on see maksimaalselt 60%.

Enne 1. juulit on Võru linna korteriühistutel võimalik tasuta kasutusele võtta juba olemasolevad majade kõrval asuvad pakendikonteinerid. Uue pakendikonteineri paigaldus maksab 44 eurot.

Miks üldse pakendeid sorteerida?
Sorteerimine on kõigi jaoks kohustuslik juba 2007. aastast, aga sellest olulisem on rahulolutunne, mida annab panus jäätmete põletuse ja ladestuse vähendamisse ning ringmajanduse elavdamisele, et juba kord kasutatud asjad saaksid uue elu. Keskkonnasäästlikku käitumist motiveeritakse ka rahaliselt – pakendite vedu on tasuta ning selle arvelt väheneb oluliselt tasuliselt äraveetavate olmejäätmete hulk.

Mis üldse on pakend?
Pakend on kõik, mis tuleb mingi toote ümber, olgu selleks toiduained, hügieenitarbed, kosmeetika, elektroonika, mööbel või midagi muud.

Kuidas pakendeid koguda?
Pakendid tuleb koguda pakendikonteinerisse ja -kotti lahtiselt või läbipaistvas kilekotis. Pakend peab olema puhas.

Kui puhas on „puhas pakend“?
Puhas pakend tähendab seda, et see ei lähe ka nädalatepikkuse seismise järel haisema. See tähendab, et pakendite loputamise all mõistame üldjoontes toiduainete ümbert tulevaid pakendeid. Kõik pakendid kindlasti loputamist ei vaja. Kui pakendit pole võimalik puhtaks saada, tuleb see panna olmejäätmete hulka.

Pakendikonteinerisse ja pakendikotti ei tohi panna määrdunud pakendeid või muid jäätmeid. Sel juhul muutub terve konteineri sisu kõlbmatuks ning ringlusse võtmise asemel läheb see tavaprügi hulka.

Mis saab pakenditest pärast nende eraldi sorteerimist?
Pakendijäätmed veetakse ära eraldi prügiautoga. Seejärel jõuavad need sorteerimisliinile, kus need eraldatakse vastavalt materjalidele. Materjalid pressitakse kokku ja suunatakse ringlusse.

Milliseid uusi tooteid pakendijäätmetest teha saab?
Ringlusse võetud plastikust saab toota uusi pakendeid, kuid ka näiteks mööblit, riideid, magamiskotte ja palju muud. Klaasi taaskasutus on eriti oluline, sest selle omadused ei kao praktiliselt kunagi. Peamiselt toodetakse ringlusse võetud klaasist uusi pudeleid (sest selle keemiline koostis erineb näiteks aknakaasi omast), kuid ka näiteks klaaskiudu. Metallit taaskasutus jõuab välja lausa autotööstuseni.

Meelik Samel, turundus- ja kommunikatsioonijuht

Teenusega liitumine
<http://tvo.ee/elanikele/teenuste-tellimine>

Teenuse tingimused
<http://tvo.ee/elanikele/eramajale>
<http://tvo.ee/elanikele/kortermajale>

Sorteerimisjuhend
<http://tvo.ee/elanikele/sorteerimisjuhend>

TVO avalikud pakendikonteinerid jäävad alles aadressidel Heina 2, Kanepi 30, Vabaduse 6 ja Võrumõisa 4.

v Pakendikotiteenus eramajale ja pakendikonteineriteenus kortermajale. Kodude juurest kogutud pakendid on oluliselt paremini ringlusse võetavad, kuna avalikke pakendikonteinereid reostatakse tänaseni muude jäätmetega nendest tasuta vabanemise eesmärgil.

16.–18. august 2019

VÕRU

LINNAPÄEVAD-235

VÕRU LINN

GELM

KESKVÄLJAKUL

RONGKÄIK - SÜNNIPÄEVATORT - LINNAJOOKS

LAAT - RAMMUMEESTE VÕISTLUS

RAHVAPIDU Ansambliid Hea Story ja GELM

PEREPÄEV "KOTON OM HÄÄ" Töötoad, kontsertkava

17.08 kell 20

TAMULA JÄRVELAVAL

LINNA SÜNNIPÄEVAKONTSERT

MARJU LÄNIK

18.08 kell 17 KESKVÄLJAKUL

FESTIVALI „VÕRU VASKPILLIPÄEVAD“

PIDUPÄEVAKONTSERT

"VÕRU KÕLA 235"

www.voru.ee

KUU PILDIS

Võru linn tänas parimaid õppureid ja nende juhendajaid

4. juuni õhtupoolikul toimus Kandles vastuvõtt Võru linna koolide parimate lõpetajatele, aineolümpiaadidel häid tulemusi saavutanud õpilastele ja nende juhendajatele.

Tänavu lõpetab gümnaasiumi kuldmedaliga kaks ja hõbemedaliga kolm õpilast. Suurepäraste õpitulemuste eest tunnustati kokku 103 last ja eduka juhendamise eest 53 õpetajat.

Kohalolijatele pidasid tervituskõned linnavolikogu esimees Ülo Tulik, linnapea Anti Allas ja abilinnapea Sixten Sild. Õnnitlustseremoonial järgnes pidutordi söömine. Muusikalist vaheldust pakkusid Eva-Lotta Vunder ja Madis Meister.

Võru linna koolide parimad lõpetajad ja linnajuhid ühispidil.
Foto: Jüri Kuusk

PIIRIÜLESED PRAKTIKAD

Õppereis Rootsi ja Norra

Käesoleva aasta mais külastasid 8 linnavalitsuse ametnikku Östersundi (Rootsi) ja Trondheimi (Norra), et tutvuda sealsete parimate innovaatiliste ja keskkonnasäästlike linnaplaneerimise ja mobiilsuse lahendustega.

Õppereis kestis ligi nädal. Selle aja jooksul kohtuti mõlema omavalitsuse ametnikega, kellega vahetati kogemusi.

Östersundi linn (u 50 000 elaniku) soovib saada aastaks 2030 taastavaid kütuseid kasutavaks linnaks, suur rõhk linnaplaneerimisel on keskkonnasäästlikkusel ning jätkusuutlikkusel. See kontseptsioon on linnaplaneerimisel kõige aluseks ja ükskõik, millist objekti külastati või ettekannet kuulati, oli kõigil ühtne sõnum – linn soovib olla võimalikult keskkonnasäästlik.

Östersundis külastati biokütusel toimivat koostootmisjaama, mis varustas linna soojusenergia ja elektriga. Samuti külastati biogaasitootmisjaama, mis tootis kütust linna transpordi jaoks. Kõige põnevam

oli elektribusside laadimisjaam ning kogu linna ühistranspordisüsteemi kontseptsioon. Kaugemas perspektiivis soovitakse rajada Östersundi ja Trondheimi linna vahele nn roheline kiirtee, st et ühest linnast teise on võimalik liikuda transpordiga, mis kasutab taastavaid kütuseid – nii ühistransport kui ka muud mootorsõidukid. Ühendusteel varustatakse vajalike laadimisjaamadega. Samuti paneb linn suurt rõhku liigirikkuse suurendamisele linnas ning olulisel kohal on liikuvuse teema – inimesi suunatakse rohkem käima jala, kasutama jalgrattaid ja ühistransporti.

Ka linna finantsosakond tegeleb keskkonnasäästlikkusega, st linn on maha müüdnud kõik osakud kesk-konda saastavates ettevõtetes ning ostab osakuid (*green bonds*) taastavaid energiad kasutavates ettevõtetes.

Keskkonnasäästlikkuse kõrval on linnal veel teinegi eesmärk. Nimelt soovib Östersund olla kõige aktiivsem ning inimeste harrastus- ja tippporti soosiv linn, lootes, et linna koonduvad spordilembesed

inimesed, sõltumata east ja füüsilistest võimetest. Kõik spordirajatised on rajatud nii, et neid saaks kasutada ka invaliidid ja see on toonud linna juurde palju uusi maailmatasemel üritusi. Kultuuri- ja spordivaldkonda kureeriv ametnik teeb väga hingestatud tööd ning on näha, et tema aastatepikkune pingutus on vilja kandnud – Östersund on maailmas tuntud spordisihukoht nii harrastajatele kui ka tippspordistele.

Ka Trondheim (u 190 000 elaniku), mis asub Östersundist ligi 260 kilomeetri kaugusel, paistis silma keskkonnasäästlikkuse poolest. Linna haridusosakond teeb järjepidevat tööd, et keskkonnateadlikkusega tegeletak juba lasteaiast saadik ning süsteemselt. Nad soovivad, et n-ö uue generatsiooni linnakodanikud oleksid nutikad ning „rohelised“. Lga haridusosakond motivatsiooniks on saada „rohelise lipu“ tunnismärki kandvaks asutuseks.

Ka Trondheimis tegeletakse liigilise mitmekesisuse suurendamisega ning reostuse likvideerimisega (sadamaala). Põnevalt oli teostatud vihmavee

äravoolustusteemid – traditsiooniline torudesüsteem oli asendatud maapealse looduslikus keskkonnas vee ära juhtimisega. Võru ja Trondheimi linn osalevad rahvusvahelises Horizon 2020 projektis CityxChange, mille raames soovitakse analüüsida ja välja töötada lahendused positiivse energia blokkide loomiseks. Õppereisil külastati erinevaid asutusi, mis tegelesid linnaplaneerimisega, ning piirkondi, kus soovitakse luua positiivseid energiablokke – need piirkonnad toodavad ise taastuvat energiat rohkem, kui hooned seda tarbivad.

Kuna Võru linna delegatsioon oli kutsutud ka Euroopa Liidu saadiku Thierry Becketi vastuvõtule, mis toimus Euroopa päeval, 9. mail, oli see tore viis tähistada Euroopa Liidu ja Norra vahelist koostööd.

Õppereis toimus projekti „Võru linnavalitsuse ametnike õppereis Rootsi ja Norra“ raames, mida kaasrahastas Põhjamaade Ministrite Nõukogu Avaliku halduse mobiilsusprogramm 5447 euroga.

Tiina Hallimäe, arendusnõunik

Meie südames on sõprustuli

Hetk sõpruspeo avamiselt.

Juba varakevadel olid Soomes Puolankal ja selle ümbruses hakanud ringlema jutud eestlaste küllatulekust. Võru Pensionäride Päevakeskusega seotud ligi 50 inimesele saigi see sõit teoks. Olime 4.–10. juunini sealse 12 kohaliku pere külalisteks.

Aeg oli täis huvitavaid kohtumisi ja üritusi, kuid nädala suursündmuseks oli 7. juunil korraldatud sõpruspidu. Rohkesti rahvast oli kohale tulnud nii Puolankalt kui ka selle ümbruskonnast. Kõigepealt paluti meid lavale ning kohaliku pensionäride ühingu esimees Eero Parkkinen tutvustas meid kui külalisi. Oma tervituskõnes keskendus ta kolmele inimestevaheliste suhete olulisele teemale: rahule, sõprusele ja armastusele. Kõlasid Soome ja Eesti hümnid, mille käigus toodi lava ette ka Eesti ja Soome lipud. Järgnes Kainu maakonna (sinna kuulub 8 valda, sh Puolanka) pensionäride ühenduse juhataja Antero Kyllöse tervitus. Siis algas meie isetegevuslaste kontsert.

Esinesid folkansambel Hõpõhelme, rahvatantsurühm Karukell, lauluansambel Räärääk ning laulu- ja pillimehed Heino Kartsepp, Toomas Jalajas ja Valerik Zernant. Ühiselt lauldi „Mu latsõpõlvõ Võromaad“, mida saalitäis rahvast kuulas püsti seistes. Soomlased laulsid omalt poolt „Puolanka valssi“.

Soomlastele meeldisid meie emotsionaalne rahvuslik kava ja esinemisriided. Meie aga imetlesime, kuidas seltskondlikus osas kohalikud eakad nautisid meie seltskonda ning koos rõõmsasti laulsid ja tantsisid.

Meie nädalasse mahtus kohaliku hooldekodu külastus. Pakkusime neile laulu- ja tantsurõõmu, mis neile väga hinge läks. Nii mõnigi neist meenutas oma aega, mil sai lauldud ja tantsitud.

Ühel päeval käisime koos meid võõrustanud peredega looduskaunites paikades ja muuseumides. Väga kaunis oli Soome kõrgeim kosk ja huvitav talvesõja muuseum. Meeldejääd oli kogupere õuepidu, kus taas esinesime ja mängisime koos sõpradega huvitavaid seltskonnamänge ning laulsime koos nii eesti kui ka soome laule.

Viimasel päeval oli pidulik tänuüritus. Meie südamesse jäi meid vastu võtnud Soome sõprade eriline külalislahkus, tähelepanelikkus ja südamekikkus. Eriline tänu kuulub Eero Parkkisele, kelle eestvõtmisel kõik sujus suurepäraselt. Tänu ka meie-poolsetele reisi korraldajatele.

Sügisel kohtume sõpradega taas Võrumaa eakate festivalil, kus kultuuriprogrammis toimub ka ühisetendus „Eesti ja Soome sõpruse laulatus“.

Sõprus on meis edasi.

Ellen Kaaret

Võru linnavalitsuse delegatsioon Trondheimi CityxChange meeskonnaga kohtumas.

Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis

TASUB TEADA

Eesti Töötukassa toetab karjäärivalikute tegemisel

Kas peas on ringelnud mõte, et võiks teha midagi muud, minna hoopis õppima, vahetada töökohta, hakata ise ettevõtjaks, minna välismaale? Kuidas saada enesekindlust, et tehtud valikud on õiged just minu jaoks? Milliseid karjäärivalikuid siis ikkagi teha? Küsimusi on palju, kuid kust saada vastuseid? Töötukassa

karjäärikeskuse töötajad aitavad sellega. Karjäärinõustamine aitab teil teha tööeluga seotud otsuseid ja planeerida karjääri.

1. jaanuaril 2019 toimus karjäärireform, mille tulemusena vahendab kõiki karjääriteenuseid Eesti Töötukassa. Kui varasemalt pakkus näiteks noortele karjääriteenuseid Rajaleidja Keskus, siis

nüüd on kõik teenused kättesaadavad töötukassast.

Karjääriteenused on mõeldud kõigile. Karjäärialast infot ja nõu saavad nii noored, töötavad isikud, samuti vanaduspensionärid ja ka töötud. Karjäärispetsialistid aitavad leida ja kasutada sinu karjääri kujundamiseks infot õppimisvõimalustest, tööturu olukorrast, elukutsetest Eestis ja välismaal. Karjääriteenuseid pakutakse nii töötukassa kontorites kohapeal, koolides kui ka tööandjate juures.

Üha enam pööratakse tähelepanu töötavatele inimestele. Kuuludes sihtrühma on läbi töötukassa võimalik saada nii tasemeõppes osalemise toetust kui ka tööturukoolitust. Toetame nende erialade ja ametite õppimist, kuhu on tulevikus vaja rohkem töötajaid ning kus juba praegu sobiva ettevalmistusega töötajaid napib. Alates 2020. aastast peavad kõik hooldekodudes

töötavad hooldustöötajad olema vastava erialase ettevalmistusega. Töötukassa toel on Võrumaal ligi 20 hooldustöötajat saanud võimaluse osaleda vastaval erialasel koolitusel. Selleks, et hinnata, kas töötukassal on võimalus toetada sinu ümberõppesse asumist, on vaja pöörduda töötukassa karjäärinõustaja poole, et selgitada välja sihtrühma kuuluvus.

Hea tervis on meie suurim väärtus, kuid mida teha siis, kui terviseprobleemid hakkavad kimbutama ning senisel töökojal jätkamine on raskendatud? Toetame samuti tervisest tingitud ümberõpet, et inimesed leiaksid endale eriala, mis toetab nende tööhoives püsimist.

Karjääriteenuste saamiseks võta ühendust Eesti Töötukassa Võrumaa osakonnaga ning broneeri endale sobiv aeg! Seda kõike saad teha ka e-töötukassas. Täpsem info karjääriteenuste ja koolitustel osalemise ja tasemeõppe toetusel osalemise tingimuste kohta on leitav töötukassa kodulehel.

Mariliis Raidma,
Eesti Töötukassa Võrumaa osakonna karjäärinõustaja

ARVAMUS

Kriisiolukorras valmistudes kasvatame enda ja riigi turvalisust

Viimastel aastatel olen esinenud Lõuna-Eestis paljudel koolitustel ja ohutuspäevadel, kus rääkis kriisiolukordadest ja nendeks valmistumisest. Selle juurde kuulus kriisiolukorra koduste varude tutvustamine ning selgitused, kuidas tuleks hätta jäädes käituda või kust infot saada. Mul on hea meel, et enamus elanikke saavad kriisideks valmistumise tähtsusest aru. Kuid sageli tunnistatakse, et kriisideks valmistumisele pole varem mõeldud ja kodus tuleb selles suhtes ühteist kindlasti muuta või täiendada.

Kahjuks olen kohanud mõnikord ka ükskõikset suhtumist ja väiteid, et Eestis tõsiseltvõetavaid kriisiolukordi ei juhtu ning seepärast pole vaja nendeks ka valmistuda. Või seda, et kui midagi juhtub, siis peab riik oma elanike eest hoolitsema ja nende toimetuleku eest vastutama – „miks ma ise peaks midagi tegema?“.

Selge on see, et õnnetusi, mis võivad areneda kriisiolukordadeks, juhtub igal pool. Neid ei ole võimalik sajaprotsendiliselt vältida ka väga arenenud riikides ning Eesti ei ole selles suhtes erand. Õnnetusi võivad põhjustada järsult halvenevad ilmaolud, inimeste eeskil või pahatahtlik käitumine või rikked tehnilises taristuses. Kõige sõltuvamad oleme tänapäeval elektrist, mille väiksemgi katkestus hakkab meie tavapärase elukorraldust kohe häirima. Jääme ilma toasoojast, veevarustusest ja kanalisatsioonist ning paljudest muudest igapäevastest teenustest, millega harjunud oleme. Mõelgem kaardimaskete, pangaautomaatide kasutamise, kütuse tankimise, telefoni- ja mobiilside, interneti või ühistranspordi peale, mis samuti ilma elektrita ei toimi ja milleta me enam igapäevast elu ettegi ei kujuta. Ilma elektrita lakkaks tänapäeval töötamast isegi poed, apteegid ja tootlustasutused.

Pole uudis, et igal aastal jäävad suuremate tormide tagajärjel paljud Eesti majapidamised elektrita ning on juhtunud, et mõnes kohas taastub elektrivarustus alles paari nädala jooksul. Näiteid taristu rikketest tingitud elektrikatkestustest, mis on kaasa toonud tavapärase elukorralduse häireid, ei pea otsima kaugelt. Sellel aastal kadus pikemaks ajaks elekter Saaremaal Kuressaares, aga maikuu alguses ka Narvas, Narva-Jõesuus ja Sillamäel. Juhtumid andsid kohalikele elanikele, kes loomulikena tunduvatest teenustest järsku ilma jäid, tõsist järelemõtlemisainet.

Ainus viis kriisiolukord suuremate kannatuste ja ohvriteta

üle elada on selleks valmistuda ja valmis olla. Riik läbi erinevate asutuste valmistub kriisiolukordadeks ja nende lahendamiseks ning varub joogivett, toitu, esmatarbekaupu, ravimeid, kütust ja muudki. Pike-maajalistes kriisiolukordades, kus abivajajate hulk on suur, läheb riiklike varude kasutuselevõtmise ning inimesteni toimetamisega paraku aega. Seega on väga tähtis, et iga elanik ja pere saaks vähemalt nädal aega iseseisvalt hakkama. Oluline on selgeks teha, mis võib sind ja sinu lähedasi ohustada, kuidas ohte ära tunda ja nende korral käituda. Olemas peavad olema kodused varud ja abivahendid.

Selle aasta märtsis avas siseministeerium kriisiolukorras käitumise juhiste andmiseks interneti lehekülje www.kriis.ee ning saatis kõigile eesti.ee e-posti aadressi oma-vatele kodanikele selle kohta teate. Täna on käitumisjuhiseid sisaldava käsiraamatu trükiäljaanne saadaval ka enamikes Eesti raamatukogudes ja koolides. Lisaks saab kasulikke näpunäiteid kriisiolukordadega toimetulemiseks naiskodukaitseloodud mobiilirakendusest „Ole valmis!“, mille saab tasuta telefoni laadida Google'i või Apple'i rakenduste poest. Rakendusest leiab lihtsaid suuniseid, kuidas end ja oma peret ette valmistada ühe nädala pikkuseks kriisiolukorras ja sellega toime tulla. Juhised on universaalsed ja toimivad kriisiolukorda sattudes Eestist kaugemalgi.

Päästeamet on saadnud endale eesmärgi 2025. aastaks vähendada õnnetuste arvu ja kahjusid teiste arenenud Põhjamaade tasemele. Selleni saame jõuda ainult iga Eesti elaniku kaasabil. Valmistudes kriisideks ja õppides hädaolukorras käituma kasvatame üheskoos kogu Eesti turvalisust.

Johannes Komissarov,
Lõuna päästkeskuse
ennetusbüroo peaspetsialist

Kodune varu.

Korteriühistud saavad toetust kütteseadme väljavahetamiseks või kaugküttepiirkonnaga liitumiseks

Alates 1. augustist saavad korteriühistud Keskonnainvesteeringute Keskusest (KIK) taotleda toetust biomassil või fossiilkütustel (va maagaas) töötava või otsest elektrikütet kasutava kütteseadme asendamiseks taastuvat kütust kasutava seadmega. Samuti saab toetust maja ühendamiseks kaugküttesüsteemiga.

„Ilmselt on energiasääst ja madalamad kulutused kommunaalarvetele kõigi korteriühistute eesmärk. Vähemtähtis pole ka välisõhu kvaliteet,“ selgitas toetuse tagamaid KIKi juhataja **Andrus Treier**. „Anname toetust nendele korteriühistutele, kelle maja on ehitatud enne 1. jaanuari 2010, kuna need hooned ei ole valmistatud kõige

energiasäästlikumalt ja nende kütteseadmed võivad vajada väljavahetamist.“

Toetust saab taotleda:

- biomassil töötava katelseadme väljavahetamiseks biomassil töötava katelseadmega,
- biomassil töötava katelseadme väljavahetamiseks mõne teise taastuvkütuse lahendusega,
- fossiilset kütust kasutava küttesüsteemi (va maagaas) asendamiseks taastuvkütuse lahendusega,
- biomassil või fossiilsel kütusel töötava küttesüsteemi asendamiseks kaugküttevõrguga.

„Eelistame kaugküttevõrguga liitumist, sest tegemist on parima võimaliku lahendusega keskkonnamajanduslike aspektidest vaadelduna ja ühtlasi panustab see kaugküttevõrku jätkusuutlikkusesse,“ selgitas KIKi energietika valdkonnajuht **Eduard Sizov**. „Sellel juhul võib projekti maksumusse lülitada ka hoonesisised küttesüsteemiga seotud tööd. Teiste võimalike variantide puhul tuleb projekt koostada ilma hoonesisest küttesüsteemideta.“

Toetuse taotlemiseks ei ole oluline, et maja oleks eelnevalt rekonstrueeritud, kuid korteriühistul tuleb taotluse esitamisel lisada visioon ja kavandatud tegevused maja soojustamiseks. Toetuse taotlemisel peab omaosalus olema

50% projekti abikõlblike kulude maksumusest.

Taotluste esitamine toimub **1. augustist kuni 30. septembrini** andmesüsteemi KIKAS kaudu, **kuid taotlusi saab sisestama hakata juba suve alguses**. Täpsema info leiab KIKi kodulehelt või saab küsida projektkoordinaator **Reet Utsult** (reet.utsu@kik.ee, tel 627 4328).

Toetust jagatakse riigisisese keskkonnaprogrammi atmosfääriõhu kaitse programmist. Toetuse töötab välja keskkonnaministeerium.

Kati Raudsaar,
KIK
kommunikatsioonispetsialist

KIK on riigile kuuluv finantsasutus, mis rahastab keskkonnaprojekte Eesti keskkonnatasudest laekuvast rahast, CO₂ kvoodimüügi tuludest ning Euroopa Liidu struktuurifondidest. Lisaks pakub KIK võimalust taotleda sihtotstarbelist laenu keskkonnaprojektide elluviimiseks ning korraldab ressursisäästlike ideede konkurssi Negavatt. Ühetskateistkümnelt aastaga on riik KIKi kaudu toetanud ligi 20 000 keskkonnaprojekti ca 1,8 miljardi euroga.

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

Marutaud on surmav, kuid 100% ennetatav

Eesti on juba kuuendat aastat marutaudivaba maa, kuid selle staatuse säilitamiseks on oluline roll lemmikloomade vaktsineerimisel. Veterinaar- ja Toiduamet (VTA) teostab kaks korda aastas metsloomade marutaudivastast vaktsineerimist, kuid ka koerad ja kassid peavad olema vaktsineeritud.

VTA loomaterwise ja -heaolu osakonna juhataja Harles Kaup rõhutab, et lemmikloomad peavad olema regulaarselt vaktsineeritud. „Haiguse ärahoidmiseks tuleb pöörduda loomaarsti poole ning lasta vähemalt kord kahe aasta jooksul kass või koer marutaudi vastu vaktsineerida.“ Vaktsiin on kõigile tasuta. „Riik toetab marutaudivastast vaktsineerimist, tagades volitatud veterinaararstidele

vaktsiini ning süstiks vajalikud vahendid,“ lisas Kaup.

Marutaud on levinud meie naaberriikides, samuti on sel aastal marutaudivahetust olnud Poolas, Rumeenias ja Türgis. Eelmisel aastal tuvastati juhtum Leedus. „Kuna inimesed reisivad palju, siis võib juhtuda, et haigus tuuakse kaasa välisriigist.“ Marutaudist tingitud inimeste surmajuhtumid on suures osas seotud koerahammustusega. „Käesoleval aastal oli juhtum Norras, kus suri noor naine, kes oli välisriigis koeralt hammustada saanud ning tagasi kodumaale naastes diagnoositi marutõbi,“ selgitas Kaup marutaudi ohtlikust.

Elen Kurvits,
VTA kommunikatsioonispetsialist

Seitse soovitus marutaudi ennetamiseks

- Vaktsineeri oma koera ja kassi regulaarselt marutaudi vastu. Tee seda vähemalt üks kord kahe aasta jooksul!
- Ära lase oma loomi hulkuma!
- Välti kokkupuuteid võõraste kodu- ja metsloomadega!
- Õpeta lastele, et võõraid kodu- ja metsloomi ei tohi puutuda, isegi kui nad näivad sõbralikud!
- Kui sinu lemmikloom saab pureda, siis teavita sellest loomaarsti!
- Kui saad hammustada, pöördu kiiresti traumapunkti või perearsti poole!
- Lemmikloomaga reisimisel järgi loomadega reisimise reegleid!

* VÕRU *
PÄRIMUS
TANTSU
FESTIVAL

VEERAND PÖÖRET!

18.-21. JUULI 2019 XXV VÕRU PÄRIMUSTANTSU FESTIVAL

Käib laulu- ja tantsuaasta.
Kohe pärast juubelipidu Tallinnas juubeldab ka Võru.
25. korda saab Võru tantsupealinnaks.
25. korda tuleb killuke maailmast meile koju kätte.
25. korda segunevad pillihelid ja tantsurütmid, erinevad traditsioonid ja kultuurid.
Meie festivalist on vanem vaid Viljandi pärimusmuusikapidu.
Nii suure pagasiga rahvusvahelist tantsufestivali pole aga lähema 400 km raadiuses kusagil.
On põhjust olla rõõmus ja uhke!

www.vorufolkloor.ee

XXV Võru pärimustantsu festival „Veerand pööret“ toimub 18.–21. juulini Võrus ja Võrumaal.

XX tänavatants

20 aastat tagasi tõid võrokesed tänavatele „Sabatantsu“ tantsima 4594 osalejat. Laupäeval, 20. juulil kell 20 kutsume taas Vabaduse väljakule juubelihõngulisele „Sabatantsule“. Sellele järgneb tantsutuba, kus tantsime 20 aasta jooksul tantsitud pärimustantse, millest kuus on Vana-Võromaa tantsud. Tantsude kohta saab infot meie kodulehelt vorufolkloor.ee.

Ühistantsimisele eelneb tantsude õpetamine. Alustada soovitame neljapäeval kell 21 Juba külas, kus nii väliskülalised kui ka kõik soovijad saavad õppida kõiki neid tantse. Peale eesti pärimustantsude tantsitakse ka külalisrühmade tantse. Võite veeta imelise õhtu ümber lõkketule tantsides. Üheks eriliseks viisiks tantsude omandamisel on laupäeval kell 12 toimuv **tantsuorienteerumine**, kus Võru linna erinevates punktides õpitakse erinevate muusikute saatel ja tantsu-õpetajate juhendamisel ära kõik need tantsud. Osalejad saavad kätte kaardi, mille põhjal liigutakse erinevate Võru linna vaatamisväärsuste vahel. Lisaks liikumisrõõmule omandatakse ka mänglevalt tantsuoskus. Osaleda saab nii väiksemate kui ka suuremate seltskondadega.

Teppo tüüpi lõõtsadel võistumängimine särab pärlina juubelifestivali kavas

XXV Võru pärimustantsu festival 18.–21. juulil toetab traditsioonide järjepidevat kestmist. Võistumängimist Teppo tüüpi lõõtsadel peame oma programmi alustalaks, alates esimesest festivalist. Aga sel korral festivali juubelile mõeldes püüame püsivat võistumängimist erilise pärlina esitleda, sest lõõtsamängijate võistlus Võrus on vanem kui tantsufestival. Mängijate võistluskihk äratati siin üles 1971. aastal. Mängusära pole tuhmunud, väidavad asjatundjad. Õige sära sellele üritusele annavad mõistagi pillimehed, keda ootame ka seekord võistumängimisele SA Võru Kannel aeda laupäeval, 20. juulil kell 10. Võistumängimise tingimusi pole muudetud. Traditsioonilise formaadi järgi mängitakse ainult August Teppo või tema eeskujul valminud nn Teppo tüüpi lõõtspillidel neljas võistlusklassis. Iga võistleja mängib kaks erimeelist lugu, mille esituse juures hindab žürii nii sisukust, muusikalist väljendusrikkust kui ka kõla. Toetudes võistumängimise žüriiliikmete arvamusele võime kinnitada, et Võru publik on 25 aasta jooksul kuulnud ära Eesti lõõtsamängijate kogu paremiku. Erilist naudingut on pakkunud neli lõõtsakuningat, kes oma teenitud krooni saanud kolmekordse ässade klassi võitjana. Loodame rohkearvulist osavõttu ka juubelifestivalil! Võistumängimise järel, 20. juulil kell 13.30 algab SA Võru Kannel aias Vana-Võrumaa lõõtspillimängijate ning võistumängimisel osalejate suur ühis-mängimine. Pooletunnine kontsert on MTÜ A. Teppo Lõõtsatalu kingitus festivalile. 20. juuli pidupäeva lõpetame August Teppo Lõõtsatalus (Võru valla Loosu külas), kus toimub veel kaks kontserti: kell 15 lõõtsakontsert August Teppo mälestuskivi juures ning kell 18 lõõtsamuuseumi õuel pärimuskontsert „Egäst nukast Teppo man“, kus astuvad üles Eesti Tantsujuhtide Rahvatantsurühm ning lõõtsakuningas Toomas Ojasaar. August Teppo lõõtsapärandi hoidjatena tahame kõikide nende tegevustega tagada, et Võrumaa pillimeistri elutöö mälestuseks ellu kutsutud ettevõtmised jätkuksid ja pakuksid tuhandetele rõõmu.

XXV VÕRU PÄRIMUSTANTSU FESTIVALI KINGISADU

See festival on vabatahtlike võrulaste kingitus oma linnale. Tutvustame kahte säravat pärlikest kingituste pärlikees.

Vana-Võrumaa lõõtspillimängijate kogukonna kontsert
20. juulil kell 13.30 SA Võru Kannel aias
 Omanäolise kingituse teeb MTÜ August Teppo Lõõtsatalu, kus nelja viimase aasta jooksul on nii lõõtsamängu kui ka lõõtspillide valmistamise kursusi korraldatud. Pooletunnise ühiskontserdiga, kohe pärast tavapärasest lõõtsameeste võistumängimist, astuvad üles 30 vastset lõõtsameistrit ja -mängijat.

Teatetants „Kingitus festivalile“
21. juulil kell 12 Võru linna uuel keskväljakul
 Iga teatetantsust osa võtta soovija saab vabal valikul valida ühe pärimustantsu, millega ta liigub kas paarilise, seltskonna või oma tantsurühmaga umbes 100 m edasi, mille järel võtab tantsujärje üle järgmine „vahetus“. Valitud tants ongi kingitus meie pärimustantsu festivalile. Ootame osalema ka ettevõtteid, sõpruskondi, üksiküritajaid, koole jt. Selleks, et läbida 100 meetrit tantsides, ei pea kuuluma mingisse tantsurühma. Registreeruda saab festivali kodulehel: www.vorufolkloor.ee.

MÄRKA festivali ja tee omapoolne KINGITUS

- Ostes festivali sümbolikaga tooteid juba festivali eel. Alates 1. juunist leiad festivali märke Võru Turismiinfokeskusest, Võru Kandlest, Suure-Munamäe vaatetornist jm.
- Punudes näpunööri 17. juunil algusega kell 17 Võru Kesklinna Kooli väikeses majas.
- Sõlmides näpunööri ümber Võru Kesklinna pargi puutüvede 15. juulil algusega kell 19.
- Jälgides festivali kava 18.–21. juulini.
- Osaledes kõigil festivali üritustel.
- Tantsides kaasa tantsutubades, tänav- ja teatetantsus.
- Naeratades meie festivali külalistele Eestist ja välismaalt.
- Tehes iga päev väikse pai oma heatahtliku suhtumisega festivali melusse.
- Tehes festivali järjepidevusele mõeldes kande MTÜ Võru Folkloorifestival arvelduskontole EE051010220109588015.

XXV Võru pärimustantsu festivali külalised

Tantsu- ja folklooriansambel Ihna Saksamaalt

Tantsutrupp loodi juba aastal 1957 Pommeri sõjapõgenike poolt, kes soovisid uues kodus Baierimaal hoida oma kodukandi traditsioone. Nime on grupp saanud jõe Ihna järgi, mis samuti asub Pommeri regioonis. Esinemistel kannavad nad kostüüme, mis umbes 170 aastat tagasi olid Pommeri piirkonna püüpäeva- ja piduriided.

Laulu- ja tantsuansambel NowaHuta Poolast

Ansambel NowaHuta on oma nime saanud piirkonna järgi, kust nad on pärit – Krakowi linnast NowaHuta piirkonnast – ning grupp loodi juba 1953. aastal. Enda esinemiste kohta ütlevad nad, et need on mitmekülgsed ning kindlasti on võimalik ühe etenduse jooksul näha mitmeid kostüüme. Nende esinemiskostüümid põhinevad erinevates Poola piirkondades 19. sajandil kasutatud riietel.

Tantsuansambel Ara de Madrid Hispaaniast

Ansambli Ara de Madrid, mis on loodud aastal 1983, hing on nende juhendaja Carmina Villar. Tema juhendamisel korraldatakse koos trupiga rahvusvahelist folkloorifestivali ning ta on avanud mitu tantsukooli üle kogu Hispaania. Oma tegutsemisaja jooksul on trupp külastanud üle 40 välisriigi. Oma programmis antakse ülevaade erinevatest Hispaania piirkondade folklooritraditsioonidest – Andaluusia flamenkost kuni booleeritraditsioonideni.

Lõuna-Tšiili ülikooli rahvatantsuansambel Tšiilist

Ansambli lõi Lõuna-Tšiili ülikooli (Universidad Austral de Chile) juurde 1979. aastal professor Julio Mariangel. Nende repertuaari kuuluvad peamiselt Lõuna-Tšiilli piirkondadele iseloomulikud tantsud. Samuti kasutavad nad oma esinemistel erinevaid kostüüme. Kesk-Tšiili piirkonna kostüümid meenutavad Hispaania kostüüme. Lihavõttesaarelt pärit kostüümid aga tuletavad meelde Polüneesia kultuuriruumi.

Mari Eli Vabariigi folklooriansambel Murseskem

Mari ansambel Murseskem loodi 1979. aastal, seega tähistavad nad sel aastal oma 40. sünnipäeva. Ansambli juhendaja on Evgeni Kamenšikov. Murseskem on kuulust toonud kogu oma külale Ivansolale. Ansambel tutvustab maride traditsioonilisi rahvapärimusi, -laule ja tantsusamme, mida ansambel on vältõõdel kogunud. Nende rahvariided on autentsed, nii nagu nende laulud ja tantsudki. Eripäraks on see, et lisaks traditsioonilistele instrumentidele mängitakse mari rahvuslikku viiulit (*ijakovõž*), torupilli (*šuvõr*) ja trummi (*tümõr*). Ansambel on oodatud esineja nii kohalikel sündmustel kui ka kaugemal. Rühm on pälvinud mitmeid aukirju vabariiklikul, ülevenemaalisel ja ka rahvusvahelisel tasandil.

Folkloorirühm Rosstan Venemaalt

Rosstan esindab Tjumeni regiooni Venemaal. Folkloorirühma lõi 1990. aastal Lilia Demin. Selle kollektiivi jaoks on oluline nii oma traditsiooni esitamine kui ka kogumine. Just tänu neile on Tjumeni regiooni folkloorset pärandit kogutud ja huvilistele kättesaadavaks muudetud. Nad korraldavad ka juba kümnendat aastat oma kodukohas rahvusvahelist festivali „Siberi kevad“. Nende esinemisprogramm koosneb paljuski lauludest ja tantsudest, mida nad on oma folkloorikogumisetekedel ise õppinud. Oma esinemistel kasutavad nad kostüüme, mis on valmistatud Siberi lääneosas 18.–19. sajandil kantud riiete põhjal.

Lagedi Kooli rahvatantsurühm

Esimesed ühised tantsusammud tehti noorte tantsupeo „Mina jään!“ eel ning selle kõige tulemusel tantsis 2017. aasta suvel 16 sãrasilmset 2.–3. klassi last Kalevi staadionil. Võru festivalil esinevad koos Huvistuudio ÕHIN muusikutega, keda juhendab Lilian Kapp. Huvistuudio ÕHIN tegutseb Lagedil viiendat hooaega. Stuudio on põrimusliku ja rahvaliku suunitlusega. Õpitakse erinevaid pille (kannel, kitarr, ukulele), lauldakse ja tantsitakse. Õpilasi oli ÕHINas sel õppeaastal mudilastest täiskasvanuteni kokku 85. Võrus on seekord kaasas kooliealised pillilapsed (7–16-aastased) ja mõned täiskasvanud pilliõpilased.

Turba Kooli ja Nissi Põhikooli 1.–5. klassi tantsurühm

Võru pärimustantsu festival ootab neid taas! Festivalil osalev grupp on kokku pandud sãrasilmsetest peamiselt 1.–5. klassi Turba Kooli ja Nissi Põhikooli tantsulastest, kuid festivalil osalevas tantsugrupis on lisaks koolilastele kaks sãrasilmset Riisipere Lasteaia tantsulast vanuses 4 ja 7. Tantsukogemust on tantsurühma liikmetel ühest kuni kolme ja poole aastani. Tantsurühm tegutseb Harjumaal, juhendab Helena Mõistlik. „Ootame Võru pärimustantsu festivali väga!“

Tallinna Võru Seltsi folkansambel LIISO

LIISO loodi 1996. aastal. Ansambli teeb eriliseks tema repertuaar, kus on ainult Võrumaalt pärit rahvalaulud, rahvalikud laulud, autorite laulud. Laulame ainult võrukeelseid laule. Laulude kaudu tutvustame publikule, eriti Põhja-Eestis ja pealinnas, Võrumaa laululoomingut, pärimuskultuuri, võru keelt. Võru festivalidel on osaletud viisteist korda.

Folklooriselts Kunglarahvas

on teotahteline, nooruslik ja elurõõmus kollektiiv, mis loodi jaanuaris 1996 Pärnus. Kunglarahva nõadal algab andva, meeleoluka tantsuprooviga, mis aitab hoida keha ja hinge heas toonuses. Esinemisi on jagunud kodulinnas kuurordist Euroopa folkloorifestivalideni. Suuremateks saavutusteks peavad nad osalemist Eesti naiste tantsupidudel ning rahvusvahelistel folkloorifestivalidel Prahas ja Ungaris.

MTÜ Hanila Laulu- ja Mänguselts

on tegutsenud 15 aastat, nõudeks Pärnumaal, aga ikka endiselt Hanila kihelkonnas, Kõmsikõlas. Kogutakse, õpitakse ning esitatakse tants, laule, pillilugusid, rahvajutte. Seltsis on memmed tantsurühm, laulunaised ja pillimehed. Esinetakse vaid elava muusika saatel. Võru festivalil ei olda esmakordselt. Mõlestused varasemast osalemisest on väga head ning sellepärast ei saanud ka selleaastaselt toredalt peolt puududa.

Kusta segarühm

Kusta tantsurühm on Võru festivalil osalenud varem 2005., 2007. ja 2013. aastal. Tantsurühm sai alguse 1947. aastal Kusta Rodima juhendamisel Tartu Ametühingute Kultuurimajas. Üritame Kusta tantsutraditsioone ikka jätkata. Rühmas tantsib Kusta Rodima pojapoeg Ako.

Tantsuseltsi Taara segarahvatantsurühm

Taara segarahvatantsurühm kannab seltsiga sama nime ning tuleb Tartust. Taara nime kannab rühm 1992. aastast, rühm loodi 1947. aastal. Täna Taaras tantsib 10 paari, kellel tantsukogemusi mõnest kuust 25 aastani. Kuna rühma arvates peab rahvatantsija oskama kõike tantsida, siis tantsitakse peale rahvatantsude ka kantri- ja seltskonnatantse – kõike, mis paneb kinga kõpsuma, silma särama ja sõidame põksuma. Esinemised on viinud taarakaid Eesti erinevatesse paikadesse ning kaugemalegi.

Valguta Vahvad

on tõesti oma nime vããrilised. Segarahvatantsurühm tegutseb Rõngus, Elva vallas. Tantsutahet on neil kahe rühma eest ja seda peegeldab kõige paremini nende emotsioon esinemisel – siiralt lõbusad. Enda iseloomustuseks ütlevad nad: „Mehed on meil tõsised, kuid kui naised naeratama hakkavad, siis on nããha, kuidas ka meeste nããgudele naeratus tekib.“ Tantsurühmana on nad omapããrsed ja... vahvad. Tantsijaid juhendab Sigrid Kuuse.

Eesti ETNO 2019

Rahvusvahelise muusikakollektiivi moodustavad ligi 80 muusikut 15 maailma eri paigast. Maailmakirevust loovad Brasiilia, Kameruni, India, Prantsuse, Alžeeria, Ghana, Portugali ja teiste maade ning väga paljud Eesti noored. Kollektiiv moodustub igal suvel uutest mängijatest, mistõttu on see alati põnev, ootamatu ja erinõoline. Niisama mitmekesine on ka kollektiivi repertuaar: traditsioonilised pillilood ja laulud erinevatest maadest, mis õpitakse selgeks kahe nããdala jooksul toimivas muusikalaagris.

Rahvakunstiselts Leigarid

Leigarid sündisid 14. märtsil 1969, kui vabaõhumuuseumit külastavatele turistidele eesti rahvatantsu ja -muusika tutvustamise eesmärgil loodi rahvakunstiansambel Leigarid. Leigarite püüd on otsida tasakaalu ajalooliste folkloorivormide ja nende uute funktsioonide vahel. Rocca al Mare vabaõhumuuseumis esinedes tuuakse taaskasutusse ja publiku ette tantsud, laulud ja pillilood, mis on rahvasuust üles kirjutatud Eesti erinevates maapiirkondades.

Võrumaa rühmad

Segarahvatantsurühmad Kannel, Siisik, Hopser, naisrühmad Viire, Tsõõr, Kabujalakesed, Võru Loovuskooli mudilased, Võru Lasteaed Pããkapikk folkloorirühm, kapell Kannel, Võru Kesklinna Kooli lasterühm Võrukaelad.

XXV Võru Pärimustantsu festivali juubelikontsert „VEERAND PÖÖRET”

Kui aastad lendavad, siis labajalg pöörleb. Mõlemad ütlemissed sobivad Võru festivalile ja juubelikontsert on lendamiseks ja pöörlemiseks ideaalne koht. Toome kokku pillimehed ja tantsijad, kellele pakume võimaluse omavahel mõõtu võtta mängulises duellis. Ambitsioon on kõigutada rahvatantsija ja muusiku passiivset, lausa ükskõikset suhtumist üksteisesse, selmet kasutada üksteist kui inspiratsiooniallikat, millega pidu taevani tõsta. Mängulisust lisab keskväljaku arhitektuur, mis on loodud kandma pealkirja „Urban Gadget” - linna mänguasi. Ruum, kus tantsiti, on alati mõjutanud pidu ja ka seekord kasutame kujundust ära, et sooritada üks vägev veerand pööret.

Juubelikontserdile tuleb külla rahvakunstiansambel Leigarid, kes toob kingituseks kaasa tantse erinevatest Eesti paikadest. Sedapuhku kannavad nad kaapotkleite, mida kanti 19. sajandi lõpus Põhja-Eestis enne üleminekut linnamoele. Väljaku kujundusega peaks rõivas hästi sobima.

Festival läheb külla

Festivali külastisgrupid viivad külasti ka Võrumaa erilistesse paikadesse. Külastised toovad võõramaise folkloori peaaegu koduõuele, võõrustajad aga tutvustavad küllatunutele oma kombeid ja vaatamisväärsusi.

19. juulil kell 19 Ruusa pargis / vihma korral rahvamajas, Ruusa küla, Räpina vald, Põlvamaa
Folkloorigrupp Rosstan (Venemaa) ja folkloorirühm Murseskem (Mari El Vabariik)

19. juulil kell 19 Kitsõ külatarõs, Setomaa vald, Võrumaa
Lõuna-Tšiili ülikooli rahvatantsuansambel (Tšiili)

19. juuli kell 20 Korneti vabaõhulaval / vihma korral rahvamajas, Korneti, Vana-Laitsna vald, Läti
Tantsu- ja folklooriansambel Ihna (Saksamaa)

20. juulil kell 15 kalapüügivõistlus „Viitina Kuurits 2019”, Viitina küla, Rõuge vald, Võrumaa
Tantsuansambel Ara de Madrid (Hispaania)

20. juulil kell 16 Lasva rahvamajas, Lasva, Võru vald, Võrumaa
Laulu- ja tantsuansambel NowaHuta (Poola)

20. juulil kell 17 Rogosi mõisa pargis / vihma korral rahvamajas, Ruusmäe küla, Rõuge vald, Võrumaa
Tantsuansambel Ara de Madrid (Hispaania)

Festivali suveööde tantsuõhtud

19. juulil kell 21.00-01.00 SA Võru Kannel aed / Liiva 13. Pilet 5 €
Tantsing väliskülastiste, Ülo ja Kadri Saaremõtsa, Henrik Hinrikuse, Tanel Sakritsi, Viljar Rosina pilli järgi.

Ülo on kirelik tantsuarmastaja ja tantsuklubides mängija. Võib isegi öelda, et tantsuklubi tekib sinna, kuhu Ülo oma karmoskaga läheb, sest varem või hiljem pannakse kohalolijad tantsima! Henrik Hinrikus on lõõtsamängija Mooste metsade vahelt. Ta on olnud pilliõpetaja mitmetes rahvapillilaagrites ja tegutseb aastaid ka soolopillimehena. Seekordsele Võru pärimustantsu festivalile tuleb ta koos oma sõpradega.

20. juulil kell 21.30-01.00 SA Võru Kannel aed / Liiva 13
Pilet 5 €
Tantsing väliskülastiste, Meelika Hainsoo ja ansambli Kiiora pilli järgi.

Meelika on laulumängude õpetamisega tegelenud üle 15 aasta. 2018. aasta sügisel valmis laulumängukogumik „Õnnokõn siin tööörin olla”. Võru pärimustantsu festivalil tutvustabki ta kogumikus olevaid Võrumaa ja ka mujalt Eestist pärit laulumänge.

Kiiora on alates noorte setode kokkusaamisest 2010. aastal mänginud sajanditaguseid tantsulugusid ja aina enam pärimusmuusikat sugulas- ja naaberrahvastelt. Särtsbändi hüüdnime teeninud Kiiora on ühtviisi truu nii pärimusele, omamuusikaallikale kui ka loominguvabadusele ja hulludele ideedele.

21. juulil kell 21.00-01.00 Võru keskväljak / Seminari 1
Pikalauapidu ansambliga Untsakad. Tasuta!

Untsakad on 1992. aastal loodud Eesti folkansambel. Algselt esines ansambel Rahvastepalli nime all, 1993. aastal võeti uueks nimeks Untsakad. Oma missiooniks on ansambel nimetanud rahvaluule kogumist. Koosseis: Ilmar Kald (viul), Jaanus Jantson (kitarr), Jaanus Põlder (mandoliin), Margus Põldsepp (lõõtsad), Marek Rätsep (basskitarr), Tauno Uibo (kõlavõlvur).

Meil on rõõm teada anda, et 20.–21. juulini toimub Võru pärimustantsu festivali raames taas

VÕRU KOHVIKUTE PÄEV!

TÄHISTAME JUBA 5. SÜNNIPÄEVA JA SELLEPÄRAST ON SEL AASTAL MITMED KOHVIKUD AVATUD LAUSA 2 PÄEVA!

Teeme ÜHESKOOS suure KOHVIKUTEPEO!

Võru kodukohvikute olemus väärtustab kohalikkude toorainet ja toidupärandit. Kohvikutepäeva menüü seda ka arvestab. Rohkem infot ja avamisajad iga kohviku kohta Facebookis: Võru kodukohvikute päev. Kontakt: Meelika Tamberg, tel 5574 350, kodukohvikudvoru@gmail.com

Kohvikud 2019:

Sõmerpalu pannkoogikohvik – Sõmerpalu, Kooli 1
Keraamikakoja Kodukohvik – Karja 9, Võru
Kohvik Coco – Vabaduse 6, Võru
Veemäe talukohvik – Meeliku küla, Võru maakond
Oru küünikohvik – Oru talu, Navi
Kohvik Maitsev Mürk – Karja 8, Võru
Kohvik Must Kass – Tartu tn 25, Võru
Kodukohvik Tamula Apartement – Vabaduse 19, Võru
Kohvik Kelluka – Kelluka 21, Kose
Kohvik Ronely – Liiva 6a, Võru
Kohvik Mõnus Fiiling – Meegomäe tee 30, Võru
Tamme kohvik – Tamme tn 1, Võru
Kohvik Kolm naist köögis – Mulla 2, Võru
Stednigu kohvik – Kreutzwaldi 15, Võru
Kohvik Liiva Ate – Liiva 11, Võru
Kodukohvik Mosaik – Jüri tn 27, Võru
Kohvik Koidula – Kreutzwaldi 42, Võru

Juubeldava pärimustantsu festivali kohvikukontserdid

Hoogsatele ja temperamentsetele tantsuetendustele on hea vaheldus kuulata muusikat. XXV Võru pärimustantsu festivali juubelitepo puhul toimub kolm kohvikukontserti linna populaarsetes söögikohtades.

Väljavalituteks osutusid Stedingu kohvik, pubi Õlle 17 ja Katariina alleel asuv kohvik Taevas.

Kontsertide sarja avab Stedingu maja kohvik neljapäeval, 18. juulil kell 20.30, kus saab kuulata Võru Muusikakooli lõõtsaõpilaste Kertu Hordo, Viktoria Misniku ja Madleen Oleski pillitaltsutusi. Reedel, 19. juulil kell 16.30 saab muusikat nautida Pubi 17 ruumides. Esineb pärimus- ja rahvamuusikast inspireeritud ansambel Kõi. Esitatakse nii omaloomingut kui ka rahvamuusikatöötusi. Meie toredale kontserdisarjale paneb väärrika punkti laupäeval, 20. juulil kell 18.00 kohvikus Taevas esinev Võrumaalt Rõugest pärit akordionist Maimu Jõgeda. Võrumaa juurtega muusiku suureks huviks ja inspiratsiooniallikaks on pärimusmuusika. Artisti on Eesti pärimusmuusika galal Etnokulbid 2017 nomineeritud parima uusfolkartistina ning tema albumit tunnustati parima debüütalbumi kategoorias. Maimu on avatud silmaringiga muusik, kes ei sea endale žanrilisi piire. Võta aega ja tule naudi head muusikat! See kõik on Sinule, kallid festivalikülalised!

Pärimuskontsert lõõtsatalus „Egäst nukast Teppo man” Laupäeval, 20. juulil kell 18.00

Mis saab ühele tantsufestivalile paremaks kingituseks olla kui see, et külla tulevad pea kõikidest maakondadest ETR-is tantsivad tantsuõpetajad. Iga ETR-is tantsiv tantsuõpetaja kannab oma paikkonna rahvariideid ja teeb seda uhkusega. August Teppo Lõõtsatalus võib nende esituses näha Eestimaa erinevate paikkondade tantsusüite, nende hulgas ka Vana-Võromaa tantsusüiti. Nemat on need, kes toovad välja erinevatele piirkondadele iseloomuliku tantsukeele. Lisaks saab kuulata lõõtsamängu ja muist toimuvast võiks jääda ka üllatuseks. Kindlasti tasub aegsasti kohale minna või pilet eelnevalt Piletilevist ära osta, sest kohtade arv on Teppo man piiratud.

Lastele

19. juulil kell 12
Võru Kesklinna park
Laste päikesepidu

Võru pärimustantsu festivali traditsioonilisel laste päikesepeol astuvad üles laste folkloorirühmad kodusest Eestist ja kaugemaltki. Lisaks lõbusad laulumängud ning põnevad võistlused. Midagi jätame ka üllatuseks, nii et ole kohal!

19., 20. juulil kell 11–15, 21. juulil kell 11–13

Võru Kesklinna park
Linnupesakese mängumaa

Linnupesakese mängumaal ootab lapsi Maasmaa kohvik. Lisaks tegevused lastele: näomaaing, patsipunumine, meisterdamine ning lõbusad mängud lastega.

20., 21. juulil kell 10.45 Võru Kesklinna park
Laste folkaeroobika

Lõbusat lastepärast ja folkloorset aeroobikat viib läbi Kati Umda.

Jutuvestmised

Muinasjutuõhtu täiskasvanutele

18. juulil kell 20.30
Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumis (Kreutzwaldi 31)
Muinasjutuõhtu täiskasvanutele ja noortele, alates 18. eluaastast.
Vanainimeste asjust, mida noored teadma peaksid, jutustab Terje Lillmaa.
„Räägin lugusid, mida lapsed ei tea, noored ei usu ja vanad ei unusta...” tutvustab Terje oma programmi.
Mõttepause toetab kandlemängija Kaja Murde.

Jutupiknik

19. juulil kell 11 Võru linna keskväljakul
Turuplatsist ja linnapargist pajatab lugusid Helle Laanpere.

Püsti ja istuli jutupajatused ehk stand up – sit down talk

19. juulil kell 16.30 ja 20 pubis Tamula Vanake (Liiva 23)
"Viimast korda 25! – sata vai persülde" ehk "Viimast korda 25! – kuku või perseli" imestavad Siiri Toomik ja Silvi Jansons, pajatades lugusid, mida festivalist ise mäletavad või toimikonna liikmetelt kuulnud on.

Jutujalutuskäigud

20. juulil kell 11 algab jutujalutuskäik Võru Katariina kiriku eest.

Võru arhitektuurilist omapära tutvustab Oliver Orro.

21. juulil kell 11 jätkub jutujalutuskäik Oliver Orroga. Kogunemispaiga teatab teejuht.

Piletiinfo

Võru pärimustantsu festivali pass, avakontserdi, välisrühmade kontserdite, pärimuspäevade piletid on müügil Piletilevi müügi-kohtades ja 1 tund enne ürituse algust kohapeal vabade kohtade olemasolul (v.a pärimuspäeva piletid).

Ülejäänud ürituste piletid on müügil 1 tund enne ürituse algust kohapeal. Festivalile saavad tasuta kõik kuni 7-aastased lapsed (kaasa arvatud).

Piletilevis müügil:
FESTIVALIPASS -
kuni 10. juuli (k.a): 25 €
alates 10. juulist: 30 €

Festivalipass tagab sissepääsu festivali üritustele, v.a kohvikukontserdid, kodukontserdid, pärimuspäevad.

Festivalipass vahetatakse käepaela vastu festivalikeskuses. Festivalikeskus on avatud 17.–21. juulini kell 10–20 Võru Kesklinna Koolis (Vabaduse 12, Võru). Festivalile saavad tasuta kõik sülelapsed.

18. juulil kell 18.00 Kandle aed
XXV VÕRU PÄRIMUSTANTSU FESTIVALI AVAKONTSERT
Hind eelmüügis kuni 17.07 (k.a) 6 €
Hind kohapeal 10 €

19. juulil kell 13.00
MUSEUMI ÕUELAVA
VENEMAA PÄRIMUSPÄEV koos rahvuslõunaga
Folkloorigrupp ROSSTAN Tjumeni oblastist
Hind 20 €

20. juulil kell 13.00
MUSEUMI ÕUELAVA
SAKSAMAA PÄRIMUSPÄEV koos rahvuslõunaga
Tantsu- ja folklooriansambel IHNA
Hind 20 €

19. juulil kell 18.00 Kannel
VÄLISRÜHMADE KONTSERT
Hind 5 €

20. juulil kell 16.00
VÄLISRÜHMADE KONTSERT
Hind 5 €

20. juulil kell 18.00 Teppo talu
KONTSERT „EGÄST NUKAST TEPPON MAN”
Hind eelmüügis 8 €
Hind kohapeal 10 €
Kuni 12-aastased lapsed tasuta!

FESTIVALI LAADA ajal, 19. juuli varahommikul kella 6-st kuni 21. juuli õhtul kella 17-ni on autodele suletud järgmised Võru tänavad: Liiva tänav, alates Jüri tänavast kuni Kreutzwaldi tänavani; Kreutzwaldi tänav, alates Liiva tänavast kuni Vabaduse tänavani; Vabaduse tänav, alates Kreutzwaldi tänavast kuni Jüri tänavani. Sel ajal sõidavad liinibussid Jüri tänav kaudu. Teenindamata jäävad peatused Vanalinna, Liiva, Sauna.

XXV Võru pärimustantsu festival. Programm

Neljapäev, 18. juuli

Kellaaeg	Üritus	Toimumiskoht	Hind
17.00	XXV VÕRU PÄRIMUSTANTSU FESTIVALI RONGKÄIGU TERVITUS	Kreutzwaldi park	Tasuta
17.15	XXV VÕRU PÄRIMUSTANTSU FESTIVALI RONGKÄIK	Katariina allee, Jüri tn, Liiva tn	Tasuta
18.00	XXV VÕRU PÄRIMUSTANTSU FESTIVALI AVAKONTSERT	Võru Kannel aed, Liiva 13	Pilet eelmüügist (kuni 17. juuli) 6 €, kohapeal 10 €, lapsed kuni 7. eluaastani tasuta, 7–17 (k.a) 6 €
20.30	KOHVIKUKONTSERT <i>Võru Muusikakooli lõõtsaõpilased Kertu Hordo, Viktoria Misnik ja Madleen Olesk</i>	Stedingu maja kohvik, Kreutzwaldi 15	3 €
20.30	MUINASJUTUÕHTU TÄISKASVANUTELE JA NOORTELE, ALATES 18. ELUAASTAST <i>Vanainimeste asjust, mida noored teadma peaksid, jutustab Terje Lillmaa</i>	Kreutzwaldi muuseumi saal, Kreutzwaldi 31	5 € Alla 14. eluaasta mittesoovitav!
21.00	RÜHMADE ÕHTU <i>Tantse õpetavad külaliserühmad</i>	Juba küla, Võru vald	Tasuta

Reede, 19. juuli

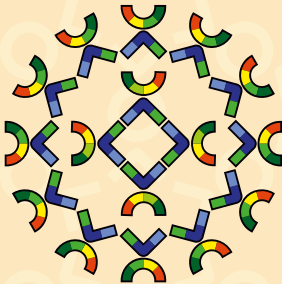
10.00	FESTIVALI LAAT	Liiva tn, Kreutzwaldi tn, Vabaduse tn	
10.00-13.00	KESKLINNA PARGILAVA	Võru Kesklinna park	Tasuta
11.00-12.00	LASTE PÄIKESEPIDU	Võru Kesklinna park	Tasuta
11.00	JUTUPIKNIK <i>Turuplatsist ja linnapargist pajatab lugusid Helle Laanpere</i>	Võru Keskväljak	Tasuta
10.00-11.15	POOLA TANTSUÕPITUBA <i>Laulu- ja tantsuansambel NowaHuta</i>	Võru Kannel aed, Liiva 13	3 €
12.00-	LINNUPEAKESE MÄNGUMAA	Võru Kesklinna park	Tasuta
15.00	<i>Erinevad tegevuskeskused lastele, avatud on Maaismaa kohvik</i>		
11.30-12.45	TANTSUÕPITUBA <i>Tantse õpetavad Ülo ja Kadri Saaremõts</i>	Võru Kannel aed, Liiva 13	3 €
13.00-15.00	MUUSEUMI ÕUELAVA VENEMAA PÄRIMUSPÄEV <i>Folkloorigrupp ROSSTAN (Venemaa)</i>	Kreutzwaldi muuseumi õu, Kreutzwaldi 31	Pilet eelmüügist 20€
13.00-16.15	KANDLE AIALAVA <i>Üles astuvad rahvatantsurühmad 15.00 TŠIIILI JA HISPAANIA TANTSUÕPITUBA</i> <i>Tantse õpetavad Lõuna-Tšiili ülikooli rahvatantsuansambel ja tantsuansambel Ara de Madrid Hispaaniast</i>	Võru Kannel aed, Liiva 13	Tasuta
16.30-17.30	Püsti ja istuli jutupajatused Stand up – sit down talk „VIIMÄST KÕRDA 25! – SATA VAI PERSÜLDE“ EHK „VIIMAST KORDA 25! KUKU VÕI PERSELI“ <i>Kõigest, mis festivalist Siiri Toomikul ja Silvi Jansonsil meeles, nad räägivad ja kõnelevad kahes kohalikus keeles</i>	Pubi Tamula Vanake, Liiva 23	10 €, pensionärid 5€ Alla 14. eluaasta mittesoovitav!
16.30	KONTSERT <i>Ansambel Kõi</i>	Pubi 17, Jüri 17, Võru	5 €
18.00-19.30	VÄLISRÜHMADE KONTSERT <i>Tantsu- ja folklooriansambel Ihna (Saksamaa)</i> <i>Laulu- ja tantsuansambel NowaHuta (Poola)</i> <i>Tantsuansambel Ara de Madrid (Hispaania)</i>	Võru Kandle teatrisaal, Liiva 13	Pilet eelmüügist ja kohapeal 5 €
19.00	VÄLISRÜHM LÄHEB KÜLLA <i>Folkloorigrupp ROSSTAN (Venemaa) ja folkloorirühm Murseskem (Mari Eli Vabariik)</i>	Ruusa park / vihma korral rahvamajas Ruusa küla, Räpina vald	
19.00	VÄLISRÜHM LÄHEB KÜLLA <i>Lõuna-Tšiili ülikooli rahvatantsuansambel (Tšiili)</i>	Kitsõ külatarõ, Setomaa vald	
20.00	VÄLISRÜHM LÄHEB KÜLLA <i>Tantsu- ja folklooriansambel Ihna (Saksamaa)</i>	Korneti vabaõhulava / vihma korral rahvamajas Korneti, Vana-Laitsna vald, Läti	
20.00	KODUKONTSERT <i>Esinevad Brigitta Murutar ja Paul Neitsov</i>	Jaama 37, Võru	10 €, lapsed kuni 12. eluaastani tasuta
20.00-21.00	Püsti ja istuli jutupajatused Stand up – sit down talk „VIIMÄST KÕRDA 25! – SATA VAI PERSÜLDE“ EHK „VIIMAST KORDA 25! KUKU VÕI PERSELI“ <i>Kõigest, mis festivalist Siiri Toomikul ja Silvi Jansonsil meeles, nad räägivad ja kõnelevad kahes kohalikus keeles</i>	Pubi Tamula Vanake, Liiva 23	10 €, pensionärid 5€ Alla 14. eluaasta mittesoovitav!
21.00-01.00	TANTSUÕHTU <i>Tantsing väliskülaste, Ülo ja Kadri Saaremõtsa, Henrik Hinrikuse ja tema sõprade pilli järgi</i> <i>21.00-22.00 Ülo ja Kadri Saaremõts</i> <i>22.00-22.30 Laulu- ja tantsuansambel NowaHuta (Poola)</i> <i>22.30-23.00 Tantsuansambel Ara de Madrid (Hispaania), Lõuna-Tšiili ülikooli rahvatantsuansambel (Tšiili)</i> <i>23.00-01.00 Henrik Hinrikus, Tanel Sakrits, Viljar Rosin</i>	Võru Kannel aed, Liiva 13	5 €
23.00	FESTIVALI KLUBI	Stedingu maj a kohvik, Kreutzwaldi 15	Tasuta
23.30	ETNODISCO <i>DJ-d Smaddy ja Daysleeper rühmitusest Maailmamustrid</i>	Stedingu maja kelder, Kreutzwaldi 15	5 €

Laupäev, 20. juuli

09.00	FOLKAEROBIKA <i>Rahvakultuuril põhinevat aeroobset rühmatreeningut viib läbi Andre Laine</i>	Kreutzwaldi park	Tasuta
10.00	FESTIVALI LAAT	Liiva tn, Kreutzwaldi tn, Vabaduse tn	
10.00-13.00	XXXI AUGUST TEPPO NIMELINE LÕÕTSPILLIMÄNGIJATE VÕISTUMÄNGIMINE	Võru Kannel aed, Liiva 13	5 €
10.00-13.00	KESKLINNA PARGILAVA <i>10.45 Laste folkaeroobika</i>	Võru Kesklinna park	Tasuta
11.00-15.00	LINNUPEAKESE MÄNGUMAA <i>Erinevad tegevuskeskused lastele, avatud on Maaismaa kohvik</i>	Võru Kesklinna park	Tasuta
10.00-11.30	LAULUMÄNGUDE ÕPITUBA <i>Võrumaalt ja mujalt Eestist pärit laulumänge tutvustab Meelika Hainsoo</i>	Kreutzwaldi muuseumi õu, Kreutzwaldi 31	3 €
11.00	JUTUJALUTUSKÄIK <i>Võru arhitektuurilist omapära tutvustab Oliver Orro</i>	Jutujalutuskäik algab Võru Katariina kiriku eest	Tasuta
11.30-12.45	TANTSUORIENTEERUMINE	Võru Kesklinna park	Tasuta
13.00-15.00	MUUSEUMI ÕUELAVA SAKSAMAA PÄRIMUSPÄEV <i>Tantsu- ja folklooriansambel Ihna (Saksamaa)</i>	Kreutzwaldi muuseumi õu, Kreutzwaldi 31	Pilet eelmüügist 20 €
13.00-13.30	KANDLE AIALAVA <i>Üles astuvad rahvatantsurühmad</i>	Võru Kannel aed, Liiva,13	Tasuta
13.30-14.00	KINGITUS FESTIVALILE LÕÕTSPILLIMÄNGIJATE ÜHISMÄNGIMINE	Võru Kannel aed, Liiva 13	Tasuta
14.00-14.30	XXXI AUGUST TEPPO NIMELISE LÕÕTSPILLIMÄNGIJATE VÕISTUMÄNGIMISE VÕITJATE AUTASUSTAMINE	Võru Kannel aed, Liiva 13	Tasuta
14.30-15.45	KANDLE AIALAVA <i>Üles astuvad rahvatantsurühmad 15.00 VENEMAA JA MARIMAA TANTSUÕPITUBA</i> <i>Folkloorigrupp Rosstan (Venemaa) ja folkloorirühm Murseskem (Mari Eli Vabariik)</i>	Võru Kannel aed, Liiva 13	Tasuta
15.00	VÄLISRÜHM LÄHEB KÜLLA <i>Tantsuansambel Ara de Madrid (Hispaania)</i>	Viitina kuurits, Rõuge vald	
16.00	LÕÕTSALOOD AUGUST TEPPO KODUKOHAS	August Teppo Lõõtsatalu, Loosu küla	Tasuta
16.00-17.30	VÄLISRÜHMADE KONTSERT <i>Folkloorigrupp Rosstan (Venemaa)</i> <i>Lõuna-Tšiili ülikooli rahvatantsuansambel (Tšiili)</i> <i>Folkloorirühm Murseskem (Mari Eli Vabariik)</i>	Võru Kannel teatrisaal, Liiva 13	Pilet eelmüügist ja kohapeal 5 €
16.00	VÄLISRÜHM LÄHEB KÜLLA <i>Laulu- ja tantsuansambel NowaHuta (Poola)</i>	Lasva rahvamaja, Võru vald	
17.00	VÄLISRÜHM LÄHEB KÜLLA <i>Tantsuansambel Ara de Madrid (Hispaania)</i>	Rogosi mõisa park / vihma korral rahvamaja, Ruusmäe, Rõuge vald	
18.00-19.00	KONTSERT „EGÄST NUKAST TEPPO MAN“ <i>Eesti Tantsujuhtide Rahvatantsurühm ja lõõtsakuningas Toomas Ojasaar</i>	August Teppo Lõõtsatalu, Loosu küla	Pilet eelmüügist 8 €, kohapeal 10 €, lapsed kuni 12. eluaastani tasuta
18.00	KOHVIKUKONTSERT <i>Võrumaalt Rõugest pärit akordionist Maimu Jõgeda</i>	Kohvik Taevas, Katariina allee 6	5 €
20.00-21.00	XX TÄNAVATANTS	Vabaduse väljak	Tasuta
21.30-01.00	TANTSUÕHTU <i>Tantsing väliskülaste, Meelika Hainsoo ja ansambli Kiiora pilli j ärgi</i> <i>21.30-22.30 Meelika Hainsoo</i> <i>22.30-23.00 Folkloorigrupp Rosstan (Venemaa) ja folkloorirühm Murseskem (Mari Eli Vabariik)</i> <i>23.00-01.00 Ansambel Kiiora</i>	Võru Kannel aed, Liiva 13	5 €
23.00	FESTIVALI KLUBI	Stedingu maja kohvik, Kreutzwaldi 15	Tasuta

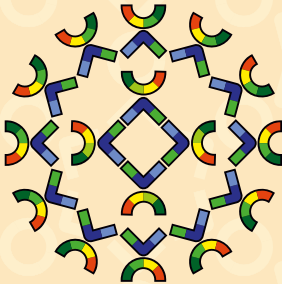
Pühapäev, 21. juuli

09.00	FOLKAEROBIKA <i>Rahvakultuuril põhinevat aeroobset rühmatreeningut viib läbi Andre Laine</i>	Kreutzwaldi park	Tasuta
10.00	FESTIVALI LAAT	Liiva tn, Kreutzwaldi tn, Vabaduse tn	
10.00-11.00	PANNKOOGIHOMMIK	Võru Kesklinna park	Tasuta
11.00-13.00	LINNUPEAKESE MÄNGUMAA <i>Erinevad tegevuskeskused lastele, avatud on Maaismaa kohvik</i>	Võru Kesklinna park	Tasuta
11.00	JUTUJALUTUSKÄIK <i>Jutujalutuskäik jätkub... Võru arhitektuurilist omapära tutvustab Oliver Orro</i>		Tasuta
10.00-12.45	KESKLINNA PARGILAVA <i>10.45 Laste folkaeroobika</i>	Võru Kesklinna park	Tasuta
13.00-14.00	TEATETANTS „KINGITUS FESTIVALILE“	Jüri tn, Tartu tn, Seminari tn, Koidula tn	Tasuta
16.00-18.00	XXV VÕRU PÄRIMUSTANTSU FESTIVALI JUUBELIKONTSERT	Võru keskväljak	Tasuta
21.00	PIKALUAPIIDU <i>Ansambel Untsakad</i>	Võru keskväljak	Tasuta

Projekt on rahastatud kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest

Festivali sõbrad:
Juba külaselts, Võru Kesklinna Kool, SA Võru Kannel, August Teppo Lõõtsatalu, Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, Räpina Valla Kultuurikeskus, Meremäe Kultuuriühing, Haanja rahvamaja, Viitina külaselts, Korneti kultuurimaja, Lasva Rahvamaja, Stedingu kohvik, publi Õlle 17, kohvik Taevas.

Toimkond jätab endale õiguse teha kavas muudatusi!

UUDISEID VÕRU SPORDIKOOLIST

Järjekordne lend teele saadetud

Foto: Martin Mark

Tänavu lõpetas Võru Spordikooli 25 õppurit kuuel erineval spordialal.

Pärast pidulikku lõpuaktust koguneti ühispildile. 1. reas (vasakult): Astrid Erik, Annabel Voitka, Kristina Haug, Marianne Raha, Sandra Lembe, Marianne Pindmaa. 2. reas: Andre Viitkin, Tanel Peelo, Priit Tigane, Tarvo Täht, Rolf Robert Peebo, Rene Möttus, Mattias Saarme. Tagumises reas: Art Kristjan Olesk, Karel Nagel, Klaus Mark Kolpakov, Lauri Lehist, Robin Järg, Erki Ernits, Karli Keir, Carl Ülejõe, Oscar Hoole. Aktuselt puudusid Kim Kangur, Joonas Halapuu ja Raido Kiss.

Koolipere soovib lõpetajatele edasiseks tuult tiibadesse, põnevaid sportlikke väljakutseid ja uusi avastusi.

Võru tüdrukud on U16 Eesti meistrid võrkpallis

17.–19. mail Viljandis toimunud kaheksa võistkonna vahelisel finaaltourniiril võideti 6 ja kaotati 1 mäng. Otsustav kohtumine Viljandiga võideti skooriga 2:1. Võrude järgnesid Viljandi SK ja Selver SK. Võru SK parimaks mängijaks valiti Salme Adeele Hollas. Võidukat võistkonda treenivad spordikooli treenerid Raivo Jeenas ja Triin Ojasoo.

Raivo Jeenas lausus pärast edukat turniiri: „Tahan tänada tüdrukute vanemaid, õpetajaid, sõpru ja loomulikult tublisid ja toredaid mängijaid!“

U16 Eesti Meistrid võrkpallis: 1. reas (vasakult): Erika Prihodko, Mirtel Kuuse, Emeli Tõnts, Eilika Laanemets. 2. reas (vasakult): treener Raivo Jeenas, Liisbeth Laiv, Kirke Kokka, Salme Adeele Hollas, Hanna Provotorov, Liisa Provotorov, Annabel Viks, treener Triin Ojasoo. Foto: Võru Spordikool

Uued maakonna rekordid ja Eesti meistritiitlid

2. juunil selgusid Viljandi linnastaadionil Eesti meistrid teatejooksudes. Võru Spordikool võitis kokku 7 medalit ning püstitati 3 uut maakonna rekordit 13–14-aastaste poiste vanuseklassis.

Poiste U16 4 x 110 m tõkkejooksus tulid Eesti meistriteks Henri Vink, Kristjan Timuska, Franz Krull ja Markus Munki ajaga 1.04,75. Hõbemedalid teenisid Tambet Johanson, Tõnis Timmi, Reio Metsla ja Mattias Ilves ajaga 1.08,36. Henri Vink, Kristjan Timuska, Tõnis Timmi ja Markus Munki tulid Eesti meistriteks ka 4 x 100 m poiste U16 teatejooksus ajaga 46,51.

Poiste U18 4 x 100 m teatejooksus pidid hõbemedaliga leppima Erkki Pähn, Markus Post, Talis Timmi ja Sander Süvaorg ajaga 45,00.

U16 4 x 110 m tõkkejooksus teenisid Võru poisid kaks kirkamat medalit. Foto: Võru Spordikool

Poiste U20+U18 4 x 110 m tõkkejooksus võitsid hõbemedalid Sander Süvaorg, Mattias Saarme, Talis Timmi ja Andro Tiits ajaga 1.04,45.

Tüdrukute U16 klassis võitsid 3 x 800 m teatejooksus hõbemedalid Miia Tillmann, Eveliina Nagibina, Kaili Terve ajaga 7.48,73.

Noori juhendasid teatejooksudel treenerid Heini Allikvee ja Helju Rakaselt.

Võru Spordikooli noorte saavutustega saab end jooksvalt kursis hoida kooli kodulehe kaudu!

WWW.SPORDIKOOL.VORU.EE

SPORT ON PARIM PUHKUS! WWW.VORUMAASPORTILIT.EE

Kool nõuab palju aega õppimiseks ja tihti juhtub, et trenni ei jõua ning harjutuskord jääb vahele. Saabunud on suvi ja pikaks puhkuseks pakutakse palju sporti. Ikka selleks, et väikese pingutusega ning oskuste arendamisega puhkus vaheldusrikkamaks muuta.

Võrkpall on võrratu!

Juunis algas Kreutzwaldi pargi väljakutel suvevollesari. Ainult Võrus on täiskasvanute võistlusele lisatud noortesari, kuhu ootame juuliku viimase päevani, igal teisipäeva õhtul ka kõiki noori võrkpallisõpru, et jätkata pika sisehooaja jooksul omandatud oskuste arendamist ja kinnistamist! Tule harjutama, sõbrad ja treenerid ootavad!

Oodatud on kõik, sest mängida saab igaüks, kes selleks teisipäeva õhtuti aega leiab!

Teist aastat pakume Tamula rannas päevitamisele lisaks vahvat rannavollesarja – Võrumaa rannavollesarjas on samuti etapid nii noortele kui ka täiskasvanutele ning, kui osaleb piisaval hulgal paare, ka veteranidele.

Jooksmine on kõikidel spordialadel edu pant!

Rohkearvuliselt on hooaja käima saanud Võru staadioni-jooksude sari, kuhu ootame kõikide spordialade esindajaid, kellel on vaja oma treeningkavas kiirust ja vastupidavust arendada. Sari on väga hea võimalus kergejõustikunoortel veel 6 korda kindlat trenniaega suvepuhkuse sisse sättida, et talve jooksul kogutud teadmised ja oskused rooste ei läheks ning teravus ei kaoks! Igal etapil on 1 lühike distants ja 1 või 2 pikka distantsi. Lühikesed distantsid on ka väga sobivad väikestele lastele õppimaks staadionil joonte vahel silka-

mist ning boonuseks saab turnida stardipakkudel.

Jooksu- ja kõnnisõpru ootab muidugi jätkuvalt ka Võrumaa pikamaajooksude sari ning kui seni on sarjas olnud soojendusperiood, siis suve südamel saab juba oma vastupidavust arendada ka pikematel ning tõsisemate profiilidega radadel. Aga nii see ju käibki – algul soojendus, siis pingutus ja lõpuks lõdvustus. Hoiame aga hoogu ning ei anna alla oma mõtetes tekkivatele vabandustele!

Ujumine – elutähtis oskus suure veekoguga linnas!

10. augustil tuleb taas Tamula järvel Georg Otsa mälestusvõistlus pikamaaujumises. Põhidistantsiks on 55 aastat olnud üle järve ja tagasi ujumine end avavees väga kindlalt tundvatele inimestele, kuid viimastel aastatel on lisandunud

ujumisoskuse arendamiseks mitu distantsi: 50 m, 300 m ja 600 m ning ka täheujumine. Harjutada saab veel 2 kuud ning siis ootame kõiki Võru suuri ja väikseid kaasa tegema ning oma oskusi kontrollima.

Iga võistluspingutus on parim treening ning õpetab hästi ka kõikides eluvaldkondades hakkama saama! Õpime koos ennast pisut ületama ning võitute ja kaotustega elus pakutavatele võimalustele vastu minema!

KUU PILDIS

Rahvakümnevõistlus Võru Spordikeskuse staadionil

1. juunil Võru Spordikeskuse staadionil toimunud Werro Originaali rahvakümnevõistluse, kus osales üle 30 spordiharrastaja, võitis 4421 punktiga Andrus Mutli.

Teivashüppes püstitas Elmo Oidermaa tulemusega 2,92 m uue omaeliste Eesti rekordi (M70 klass). Pikalt võistluspausilt naasnud Eesti üks paremaid naissprintereid Ölme Võro sai hooaja avastardil 100 meetri jooksus kirja aja 12,06. Ürituse tulu – 600 eurot – annetatakse MTÜ-le Saagu Parem.

Tegemist oli 2017. aasta lõpus loodud Spordiklubi Werro Originaal esimese avalikkusele suunatud üritusega. Klubil on plaanis korraldada erinevaid üritusi, mis ühendavad heategevust ja rahvasporti, ka tulevikus.

Werro Originaali rahvakümnevõistluse esikolmik:

1. Andrus Mutli (4421 punkti),
2. Andreas Org (4077 punkti),
3. Raimond Vink (3983 punkti).

KOMMENTAAR

Mart Parind, Spordiklubi Werro Originaal juhatuse liige

Üritus õnnestus. Osalejate tagasiside nii võistluse ajal kui ka pärast selle lõppu oli soe ning avaldati lootust, et võistlusest saab iga-aastane traditsioon. Arenguruumi näevad korraldajad eeskätt pealtvaatajaskonna kasvatamises. Võistlejate arv oli juba esimesel korral küllaltki maksimumpiiri lähedal – oluliselt rohkemate sportlaste korral muutuks ajakava koostamine ja järgimine ning kümne ala ühe päevaga sooritamine raskeks.

Võistluse tipphetkedena võib esile tõsta Eesti ühe parema nais-sprinterit Ölme Võro etteaste 100 meetri jooksus ning 70-aastase veteransportlase Elmo Oidermaa püstitatud omaeliste Eesti rekordi teivashüppes.

< Rahvakümnevõistluse võitja Andrus Mutli kõrgushüppel.

Foto: Ullis Guth

VÕRU FC HELIOS

NÕMME KALJU U21 N 27.06 / 19:00

JK VOLTA L 20.07 / 19:00

PAIDE LM U21 L 27.07 / 19:00

VÕRU SPORDIKESKUSE STAADION

Sissepääs TASUTA, aga klubi toetuseks saab soetada PILETI (2 €), millega võib võita TOREDAID AUHINDU!

TUNNUSTUS

Võru Gümnaasium tuli aasta kooli valimisel teiseks

Võru Gümnaasium saavutas üle-eestilisel konkursil „Aasta kool 2019“ auväärse teise koha, jäädes žürii ja rahvahääletuse ühistulemusel alla vaid enim punkte kogunud Viljandi Gümnaasiumile. Kolmandaks platseerus Elva Gümnaasium.

Võidukarika üleandmisel tunnustas haridus- ja teadusminister Mailis Reps kõiki koole, kes konkursist osa võtsid. „Sellel konkursil on tähelepanuväärne just õpilaste initsiatiiv oma kooli esiletõstmisel,“ kommenteeris minister. „Õppida ja õpetada on hea siis, kui tuntakse, et kõik töötavad ühise eesmärgi nimel, kui õpetajad ja õpilased seisavad üksteise ja oma kooli eest. On hea meel näha, et aasta koolis see just niimoodi on.“

„Riigikassamiste tulemuste edetabelid ei kajasta kõige olulisemat – seda, kui õnnelikud on inimesed ühes või teises koolis. Aga just koolirõõm on see, mida vajame rohkem,“ lisas Reps.

Konkursil „Aasta kool 2019“ osales tänavu kokku 54 kooli, kelle hulgast žürii valis 10 finalistit. Lõplik tulemus kujunes žürii hinnete ja rahvahääletuse tulemusena. Esikümnesse jõudis lisaks esikolmikule veel Neeme

Kool, Tallinna Järveotsa Gümnaasium, Järveküla Kool, Kiili Gümnaasium, Tallinna Kunstigümnaasium, Põlva Gümnaasium ja Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium. Nädal aega kestnud hääletusel osales ETV portaali Novaator kaudu üle 10 000 inimese.

Konkursi žüriisse kuulusid möödunud aastal konkursi võitnud Tallinna 32. Keskkooli abiturient ja muusik Inger Fridolin, Eesti Õpilasesinduste Liidu esimees Marcus Ehasoo, Aivi Jürgenson haridus- ja teadusministeeriumist, Silvia Uus SA Innovest ja Urmas Vaino ETV-st.

Aasta kool on üks kolmeteistkümnest kategooriast aasta õpetaja konkursil „Eestimaa õpib ja tänab“, et väärtustada lisaks üksikisikutele ka koole tervikuna. Loovkonkursi eesmärk on näidata kooli inspireerivas ja lõbusas võtmes – kool ei ole lihtsalt õppeasutus, vaid laste ja noorte kohtumispaik, kus lisaks õppetööle saab sisukalt ja toredalt aega veeta ning koostöös ja üksteist toetades ühiselt tegutseda.

Konkursi korraldavad SA Innove, haridus- ja teadusministeerium ning ERR. Konkursi läbiviimist toetab Euroopa Sotsiaalfond.

Kõlab üks paljudest publikut võlunud Queeni lugudest. Foto: Meelis Jaanimägi

Kontsert, mis oleks võinud tuua esikoha

Vaid paar päeva pärast konkursi „Aasta kool 2019“ tulemuste selgumist, 31. mail toimus Võru Gümnaasiumis valikkursuse „Teeme muusikat“ kontsert, kus õpilaste esituses kõlasid omaaegse rokihiuu Queeni hitid. Oma vahetu siirusega võlunud ja publiku sooja vastuvõtu pärvinud kontserdi lõpus tänas kooli direktor Karmo Kurvits oma õpilasi ning tõdes, et see oli kontsert, mis oleks võinud tuua koolile esikoha. Kontserdi publikul jäi seepeale üle vaid nõustuda ja tunnustavalt kaasa noogutada.

KUTSE TANTSULE

Tähelepanu, valmis olla... tantsi!

Võru Tantsukeskuse poisid EDO reitinguturniiril Põlvas.
Foto: Oksana Aasa

Võru Tantsukeskuse esimene aasta on olnud teguderohke. Võistlustel on käidud vähemalt neljas erinevas Eesti linnas ja korra said lapsed oma tantsuoskusi näidata ka Leedus. Praegugi tundub veidi uskumatu, et lühikese aja jooksul on osaletud nii paljudel võistlustel.

Võru Tantsukeskuses oli sel õppeaastal kolm gruppi – lastegrupp ehk tüdrukud 1.-4. klass, poisid 1.-4. klass ja neid ehk noortegrupp 5.-7. klass, kokku 64 tantsijat. Kolme vanusegrupi peale on saavutatud häid tulemusi. Lastel on mõnel kuul olnud pikad ja väsitavad nädalavahetused

täis võistlusi Eestimaa erinevates linnades, mis on tekitanud lapsevanemates õigustatud hirmu, et lapsed on koolipäevade hommikutel väsinud. Saadud võidud ning uued kogemused annavad lastele palju positiivseid emotsioone ning väsimus ununeb kiirelt. Hommikused varajased ärkamised, rõõm taaskohtumisest, bussis lõbusalt veedetud tunnid, tanklates wc järjekorras seismised, sinna hulka lõbusaid kilkeid (kohtasid Juss Haasmad), jääjoogid ja suhkruvatt, rõõmu- ja kurbusepisarad. Pjedaalilt väljajäämised vaid suurendasid tantsijate indu – järgmisel korral anname endast veel rohkem! Meeletu tunnete virrvarr, sealjuures lapsevanemana jääda realistiks, hoida kindlat meelt, kuigi ise tahaks ka kurbusest nutta või rõõmust karjuda.

Treener Andre Laine ja Oksana Aasa on olulisteks motivaatoriteks ning innustavad lapsi uuesti ja uuesti mõnd liigutust või sammu parandama. Nad lasevad lastel tunda kõiki tundeid ning on neile igas olukorras toeks.

Võru Tantsukeskuse tegusa aasta lõpetasid esinemised Võru keskväljaku avamisel 8. juunil ja Vastseliina laadal 15. juunil.

Jälgi reklaami, augustis on tulemas lisakatsed erinevatesse rühmadesse! Tule Võru Tantsukeskuse perre ning saa osa lõbusatest trennidest ja väljakutset pakutavatest esinemistest ning võistlustest.

Airika Pruul ja

Mari-Mann Adamson,

Võru Tantsukeskuse tantsijate lapsevanemad

Võru Tantsukeskuse silmapaistvamad saavutused 2018/2019 õppeaastal

- „Dance Blaze“ EDO reitinguturniir (Põlva, 17.11.2018) – poisid 2. koht, neid 3. koht.
- „Spotlight Challenge“ (Tallinn, 2.12.2019) – poisid 1. koht, tüdrukud 3. koht.
- „Happy Dancers Baltic Cup“ (Pärnu, 16. 02.2019) – tüdrukud 2. koht.
- „Spring Cup“ EDO reitinguturniir (Pärnu 16.03.2019) – tüdrukud 1. koht, poisid 2. koht, neid 3. koht.
- „Koolitants“ (eelvoor Võrus, 17.03.2019 ja finaali Paides, 13.-14.04.2019) – finaalis neid ja poisid ning tüdrukud televaatajate lemmikuna. Neid võitsid laureaaditiitli tantsuga „Sinu seljas“, tüdrukud 2. koha tantsuga „Oled olemas“.
- „Kuldne karikas“ (eelvoor Võrus 16.04.2019 ja finaali Tartus 11.-12.05.2019) – finaalis poisid 2. koht (kava „Poisid trompetiga“), tüdrukud 2. koht („Oled olemas“) ja neid 4. koht („Sinu seljas“).

LIIKUMISHARRASTUS

Liikumisrada Võru Järve Kooli ruumides

Õpilased teevad esimesi katsetusi raja läbimiseks. Foto: Reet Kangro

Viimasel ajal on järjest enam pööratud tähelepanu aktiivsele liikumisele ning selleks on kohandatud meid ümbritsevaid ruume või õuealasid. Liikuma Kutsuv Kool keskendus liikumisfoorumil koolimajade ümbrusesse lastele paremate liikumis- ja tegutsemisvõimaluste otsimisele.

Antud teemaga haakub ka Võru Järve Koolis käimasolev Erasmus+ rahvusvaheline projekt, mille siuks on tervislike eluviiside propageerimine. Sellest inspireerituna seadsime oma koolis eesmärgiks luua käesoleva õppeaasta lõpuks liikumisrada, mis oleks õpilastele huvipakkuv, võimetekohane ja kutsuks liikuma igal vabal hetkel. Keskendusime liikumisraja loomisele kõigepealt kooliruumidesse. Et rada poleks lihtsalt erinevate liikumisharjutuste läbitemine või kõndimine, soovisime lisaks luua

ka emotsionaalselt huvitava ruumi. Inspiratsiooni said õpetajad kooli nimest ja logost – järv ja vesiroos. Loovterapeudi suunamisel püüdsid õpilased luua kujutluse järvest, selle ümbrusest. Nii valmisid kunstitudes vesiroos lopsakate lehtedega, konnad, toonekurg, kiilid, sääsed, kivid, lilleõied ja liblikad, mesilased.

Selline looduslik rada loob emotsionaalse, rahustava elamuse. Edasi liikudes pakub rada mitmeid mängu- ja tegutsemisvõimalusi, mis on kokku pandud erinevatest kommunikatsiooni toetavatest atraktsioonidest.

Kokkuvõtvalt saame öelda, et oleme loonud atraktiivse liikuma kutsuva keskkonna kooliruumis. Oluline on ära märkida, et loomeprotsessi olid kaasatud oma kooli õpilased ja õpetajad, rehabilitatsioonitreenuse raames Meila noored.

Ajalehe ilmutamise ajaks on Järve kool võõrustanud Erasmus+ projekti partnereid Inglismaalt, Portugalist, Iirimaalt, Rumeeniast ja Lätist. Toetudes projekti tervist edendavale teemale on kõik partnerid läbinud ka liikumisraja, lisaks tutvunud erivajadustega õpilaste ja noorte jalgpallitreeningu võimalustega spordihallis, läbinud kettagolfi raja Kubijal, matkanud Luhasoos, roninud Munamäe torni.

Esimene liikumisrada Järve Koolis on loodud ning me tegeleme liikumisaktiivsuse propageerimisega kindlasti edasi. Täna kõiki õpilasi ja õpetajaid, Meila noori, kes aitasid ühiselt muuta kooli keskkonda rõõmsamaks!

Reet Kangro,
Võru Järve Kooli direktor

LASTEAIALOOD

Päkapiku lasteaia tegus aasta koos peredega

Õppeaasta alguses olime uhked ja õnnelikud, sest olime pälvinud oma konkursitööga „Hea lasteaed kui väärtuspõhine lasteaed” Tartu Ülikooli eetikakeskusest nimetuse „Hea lasteaia teerajaja 2018”. Meid tunnustati koostöise tugisüsteemi arendamise, põnevate mänguliste tegevuste ja projektöppe tegevuste läbiviimise ning pärimuskultuuri väärtustamise eest. Seadsime uued sihid ja tegevused, täna saame teha taas kokkuvõtteid.

Krist Soll, Unistaja rühma lapsevanem: Kui mõelda tagasi lasteaia-aastale, mille motoks oli „Väikesed peod, suured teod!”, siis meenus hulk suuri ja toredaid ettevõtmisi: õunamahlategu, mihklilaat ja jõululaat, sünnipäevakohvik, vanapaber kogumine, jüripäev Rõuges, perepäev MÄNGUMAA, smuutinädal, sanditamised, metsa istutamine jne. Kevadel valisid väikesed „päkapikud” kõige ilusamaid ema-keelseid sõnu ning hea oli lugeda, et

laste arvates sõnade „ema“, „päike“, „kodu“ kõrval oli ka sõna „lasteaed”. Tore, et aina rohkem lapsevanemaid tuleb rühma, et koos lastega toimetada.

Unistaja rühmas tehti vanemate eestvõtmisel puutööd, savitööd, valmistati lillekompositsioone, tutvuti animatsiooniga, tehti kalendreid, kaunistati T-särke, loeti koos lugemiskoeraga.

Ka mängumaal „Käib töö ja vile koos!” oli lastel ja peredel palju tegemist: puutöö, pajupilli meisterdamine, kanga kudumine, käsitöö, kunst, mängud, vibulaskmine. Täname kõiki, kes meie perepäevale hoogu andsid: lapsevanemad, Võru linna noortekogu, Võru Noortekeskus, pensionäride päevakeskus, Maanteeamet, Keskkonnaamet, Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, Võru Kesklinna Kool, Võru Kreutzwaldi Kool, Võru huvikoolid ja lasteaiaid, OÜ Viikin-giretked, Kannel. Tegevust toetati kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest.

Õpetajad Kadri Mähar, Liivi Savi ja Gerli Klink: Võtsime osa üle-eestilisest sanditamise festivalist „Mardisant on õnne pant!”. Mardisandid külastasid Võru ettevõtteid ja asutusi, koos Kesklinna kooli õpilastega toimus marditrall spordihallis.

Rajasime sellel kevadel koos peredega oma väikese metsatuka. Raimonds Bleiferti juhendamisel saime vajamineva väljaõppe kuusetaimede istutamiseks ja tunniga said raiesmikule küntud vaod väikesed kuuseistikud kenasti täis.

Tervisele mõtlesime palju. Võtsime osa Euroopa spordinädalalast. Kuulutasime spordinädala autovabaks, kutsusime peresid Tamula järve äärde orienteeruma. Lasteaia töötajatega tähistasime spordinädalat jalgpalli, golfi mängides, talvel matkasime tõukekelkudega. Korda-läinuks võib lugeda tervisenädalat „Värviliste smuutidega kõhule pai!”. Jüripäeval saime Rõuges palju liikuda: matkata, joosta, orienteeruda, oda visata, mängida.

Õppeaasta lõpus korraldasid kolm rühma lastele õuepäeva. Õue kolisid kõik tegevused – söömine, mängud, tegevused, puhkamine. Õue tekitati mullinurk ja kunstinurgad. Muinasjututelgis lavastati ja mängiti muinasjuttu. Lapsed pesid ise nõusid, aitasid valmis panna puhkamisasemed jne. Suuremad ja väiksemad lapsed sulandusid omavahel mängima ning hoolitseti kenasti väiksemate eest.

Oleme palju õppinud ja kogunud koos lastega. Erinevad projektid, õuesõppepäevad, ühistegevused peredega – kõik selleks, et lapsed saaksid kogeda rõõmu isetegemisest ja headest suhetest.

Missugused olid laste arvates nende suured teod?

Robert: Tegime ühe augu – ühe suure augu, millest tegime lossi. Tegime müürid igale poole, ukse jätsime. Tegime seda kolm ja pool tundi. Numbrid ja tähed sain selgeks, natuke õppisin isegi korrutamist. Sain lõputunnistuse ja olen kooliks valmis.

Robin: Müüsin MÄNGUMAA mänguasju, teenisin 5 eurot. Ma kogun raha ATV jaoks. Lasteaia õppisin selgeks kabemängu, vaatasin pealt, kuidas teised mängivad, ja sain selgeks. Sain kabeturniiril teise koha.

Laura Mirell: Näiteks ühel päeval MÄNGUMAA meistersdasin väga-väga palju, tegin värvidega kameeleoni, pajupilli tegin, tantsisin. Lasteaia sünnipäeval esinesin rahvatantsuga, matkamas käisime. Tegin vanapaberist laeva ja issi tegi ka laevu. Pärast tegime lasteaia näituse. Õues ükskord tikkis kassi, õpetaja õpetas. Andris mõtles välja suure auto! Ma olen ise teinud seljakotti värvilisest paberist. Ma oskan kõike teha paberist! Kümne piirini õppisin arvutama.

Janette: Olen käinud mitu korda üksinda lõbusasti vanaema juures, vaatan kahele poole ja lähen üle tee. Lasteaia on suur lõbus asi teistega mängimiseks, aga mitte tülitsemiseks. Õunamahl tegime, jõime seda ja panime pudelitesse ja panime keldrisse. Õunakooki tegime. Võileiba olen teinud lasteaia.

Perepäev MÄNGUMAA: hoogne kauplemine Himpeli rühma kirbuturul. Foto: Silleriin Simm

KUU PILDIS

Juubelipidu Sõlekese lasteaia tagaõues

Tänavu suvel tähistab Võru noorim, suurim ja kaasaegsem lasteaed Sõleke oma 35. sünnipäeva. Sel puhul peeti 31. mail lasteaia tagaõues vägev juubelipidu, kus meenutati olnud ja vaadati tulevikku. Kohal oli rohkesti kolleegi ja õnnitlejaid lähemalt ja kaugemalt.

Sõlekese pere tänab kõiki lapsi, lapsevanemaid ja töötajaid armsa peo kordamineku eest! Erilised tänud lapsevanematele: Rait Kase, Sten Tasso ja Tiit Küllä!

Võru linnavalitsus eesotsas linnapea Anti Allasega lasteaednikke õnnitlemas ja neile tänukirju jagamas. Foto: Marianne Mett

Ohutuspäev Võru Spordikeskuse staadionil

Ohutuspäeva melu Võru Spordikeskuse staadionil. Foto: Marianne Mett

17. mail Võru Spordikeskuse staadionil toimunud ohutuspäeval jagati Võru maakonna lasteaedade koolieelikutele teadmisi ohutusest ja õpetati neile läbi mängude, kuidas ohu korral käituda. Oma kogemusi jagasid spetsialistid Politsei- ja Piirivalveametist, Päästeametist, Kaitseliidust, Maanteeametist, Eesti Punasest Ristist, Autokoolist, Naiskodukaitsest, Lastekaitse Liidust, Võru Noortekeskusest, OÜ-st Enerel, G4S-ist ja Pommirühmast.

Koolieelikutele suunatud üritus toimus 2015. aastal alguse saanud maakondliku ohutusprojektprojekti „Tunnen, tean, oskan” raames, mille eestvedajaks on Lõuna prefektuuri Kagu politseijaoskonna Võru piirkonnagrupi piirkonnapolitseinik Elar Sarik.

Eesmärk on lastele enne kooliteele asumist õpetada ohutunnetust, ohu ette nägema ja ka vastavat käitumist.

LASTE LUULENURK

Traditsioonilise Võru rattapäeva puhuks koolilaste poolt loodud luuletused, 3. osa (vaata ka aprilli ja mai Võru Linna Lehte).

OHUTU LIKLEJA

Mul on kuuris jalgratas, garaazis on mul tõukeratas. Kui ma sõidan nendega, siis kiivri pähe panen ma. Kiiver kaitseb minu pead, siis on minul sõita hea. Ära vura autoteel, vaid sõida jalgrattateel.

Kerttu Hallist

4.a klass
Võru Kesklinna Kool

RATTATEGU

Mina olen vägev mees, oma ratta nüüd ma teen. Kuuris vaatan vapralt ringi, otsin ratast või ka kingi. Vaja on mul kahte ratast, ühte lenksu, vist ka bentsu... Läheb vaja palju liimi, haamrit, meislit ja ka viili.

Valmis teeme kihvti ratta, lisada veel tuleb kahvel. Käised nüüd ma üles käärin, uhke värvi peale määrin.

Taavi Reiljan

4.c klass
Võru Kreutzwaldi Kool

RATTAKIIVER

Kui sa hüppad ratta selga, haara kiiver kaasa sinna. Ega siis sa kartma pea, sest on kaitstud sinu pea!

Lenne Kuk

4.a klass
Võru Kesklinna Kool

OHUTU LIIKLEMINE

Kui sa liikled tänaval, jälgi liiklust hoolikalt. Könniteel, sa seda tead, tähelepanelik olema pead.

Kõrvaklapi koht pole peas, seda ikka teadma peab. Mobiili teel ära kasuta, kui sa oled arukas. Muidu end nii ohtu sead, rängalt lõppeda võivad vead.

Ära jookse üle tee, kui sul mõtted laokil peas. Ära näpi mobiili teel, kurvalt lõppeda võib see.

Kõike seda teadma pead, jäävad ära liiklusvead. Turvaliselt jõuad kooli, kui liiklusreeglitest sa hoolid.

Espin Avasso

5.v klass
Võru Kreutzwaldi Kool

OHUTUS

Kõrvaklapid pole head, nendeta sa sõitma pead. On ju hea komme see, seal, kus vurab sõidutee.

Rattaga on sõita hea, kuid oluline on su pea. Hoi ennast heas vormis, nagu kutsat väikes korvis.

Karola Rõõm

4.a klass
Võru Kesklinna Kool

PIIRIÜLESED PRAKTIKAD

Võru- ja Tartumaa rahvaraamatukogu-töötajate OODI ja Kaisa-maja visiit

Pilk OODI raamatutaevasse.
Foto: Signe Pärnaste

Eesti raamatukogude tegevust taas-iseiseisvumise alates on oluliselt mõjutanud Soome raamatukogunduse areng – sealse raamatukogud on olnud eeskujuks kogu oma töökorralduses.

5. detsembril 2018 avati Helsingi südames linnaraamatukogu OODI – Soome riigi kingitus oma rahvale riigi 101. sünnipäevaks ja ood kõigile inimestele maailmas. 55 töötajaga raamatukogu eesmärk on teenindada külastajaid varahommikust hilisõhtuni seitsmel päeval nädalas.

Tänu kultuuriministeeriumi toetusprogrammile „Raamatukogude arendamine“ said 56 Võru- ja Tartumaa rahvaraamatukogude töötajad 14. mail 1,5 tunni jooksul tutvuda rahvaraamatukogude võrgustiku tipphetisega.

Esimesel korral asuvad in-folett, kinosaal, koosolekuruumid

ja kohvikud. Korruseid ühendava spiraaltrepi mustadele seintele on trükitud sõnad, kellele see maja mõeldud on: kõigile, meile, ehitajatele, tuttavatele, välismaalastele jne. Teine korrus on suurelt osalt isetegemise jaoks: arvutitöökohad, õppeklassid, koosolekuruumid, mängu- ja meediaruumid. Töötubades saab õmmelda, puurida, kokata jne. Aga on ka vaikusekohad. Muljet avaldas rivi 3D printereid, mis tasakesi oma tööd tegid.

Kolmas korrus – raamatutaevas – on pühendatud raamatutele. Neid pidi seal olema 100 000, kõiki saab ka koju laenutada ja seda ka tehakse. Raamatutaevas vasak pool, nn Titanicu nina, on mõeldud täiskasvanutele lugemiskohaks, aga sellest on kujunenud populaarne selfinurk. Parempoolne tiib on lastele – lugemiseks ja mängimiseks.

OODI lummuses seadsime sammud läheduses asuva Helsingi ülikooli pearaamatukogu ehk Kaisa-maja poole. Hoone, mis valmis 2012. aastal, pakub seitsmel korrusel suurepäraseid õppimisvõimalusi oma kogude ja töökohtadega ning seda ka süvenenult tehakse.

Raamatukogude seadus võeti Soomes vastu 1928. aastal ja selle järgi peavad raamatukogud ajaga kaasas käima. Õppepäevast osavõtjad said sellekohase kinnituse. Nähtu andis juurde jõudu oma tööle, et ka Eestis raamatukogude vajalikkusesse usutaks.

Inga Kuljus,
Võrumaa Keskraamatukogu
direktor

AJALUGU

Elust Võru linnas 1915. aastal

Milla linn elektri saab?

Nagu kuuleme, on elektrivalgustuse sisseseadmiseks kõik eeltööd valmis, nõnda et linna juba juuli kuu lõpu poole valgustama hakatakse. Eranimestest ja äridest on praegu veel väga vähesed enesele elektri- ja valgustust tellinud. Kui tellijaid rohkem juure ei tule, siis läheb uulitsate valgustamine linnavalitsusele väga kalliks, mille tagajärjel elekter vaid ainult paar tundi igal öösel põleda võib.

Wõru Teataja nr. 49,
22.06.1915

Kooliõpetajate kursuste lõpupidu

4. juulil panewad kooliõpetajate kursustest osavõtjad sinne kõrgema algkooli ruumides pidu toime. Eeskawas on laul, muusika ja turnimised. Sissetulek läheb sõjas kannatanud kooliõpetajate ning nende perekondade häaks.

Et pidu eeskawa õige huwitav ja algupärane on, siis soovitame temast rohkesti osa võtta. Hakatus kl. ½ 7 ö. Sisseminek wabatahtliku maksu eest.

Wõru Teataja nr. 51,
30.06.1915

Kirjanik August Gailit

Wiibis neil päewil meie linnas. Ta on Wene lehtede sõjakirjasaatjana Poola- ja Kuramaal tegew olnud ja tahab nüüd väikest ringreisu kodumaal ette võtta, et eestlaste meeleolu praegusel ajal lähemalt tähele panna. Hra Gailiti reisikirjeldust Võru ümbruskonnast loodame warsti ka oma lugejatele pakkuda woiwat.

Wõru Teataja nr. 51,
30.06.1915

Täiendawad sunduslised määrused

linna uulitsate puhta-hoidmise üle, mis linnawolikogu hiljuti otsustas maksma panna, on 29. juunil „Kubermangu Teatajas“ awaldatud. Määrused hakkawad sellest päewast pääle kahe nädala pärast maksma. Teatawasti keelatakse sellega linna awalikkudele platsidele, puisteedele, uulitsatele jne kari- ja koduloomade kui ka lindude laskmine ära.

Wõru Teataja nr. 52,
03.07.1915

Vanu ajalehti sirvis
Võru Gümnaasiumi
raamatukoguhoidja Maris Kütt

KIRIKUTEATED

„Teeliste kirikud“ alustavad uut suvehooaega

Värskest ilmunud trükis „Teeliste kirikud 2019“ vahendab kodu- ja välismaistele reisihuvilistele suveperioodil pikemalt avatud Eesti kirikuid ja pühakodasid. Eesmärk on tutvustada kauneid ning paljuski unikaalseid Eesti sakraalhooneid: kirikuid, kabeleid, palvemaju ja kloostrid. Trükiseid-reisijuhte jagatakse osalevates kirikutes ja

kohalikes turismiinfokeskustes. Samuti saab infot kirikute kohta veebiaadressilt www.teelistekirikud.ekn.ee.

Alates XIII sajandist on pühakojad olnud Eesti kultuuri lahutamatuks osaks, moodustades väärtusliku osa meie kultuuri- ja kunstiajaloolisest pärandist. Sagedi on linna, valla ja küla üheks

paljust vaatamisväärtust selle keskel kõrguv pühakoda, mille aastasadu püsinud müürid hoivavad eneses olulisi kunstiväärtusi. Seepärast võib kirikuid õigusega pidada Eestimaa olulisteks turismi- ja kultuuriväärtusteks. Suveperioodil avavad paljud neist pühakodadest „Teeliste

kirikud“ egiidi all oma ukseid kõigile huvilistele. Võru linnas on soovijatele avatud viis pühakoda.

Marko Kaldur,
„Teeliste kirikud“ projektijuht
Tel 522 3700, 5332 5292
E-post teelistekirikud@ekn.ee
www.teelistekirikud.ekn.ee

Teeliste kirikud
2019 Võru linnas

EELK Võru Katariina kirik

Jüri 9, Võru, Võrumaa
tel 515 6463
e-post andres1950@hotmail.com
www.eelk.ee/voru
Kontakt teelisele: tel 515 6463, 5332 6299

EAÕK Võru Suurkannataja Ekaterina kirik

Lembitu 1a, Võru, Võrumaa
tel 5598 0911
e-post eoc@eoc.ee
www.eoc.ee
Kontakt teelisele: tel 5598 0911

EEKBL Võru baptistkoguduse palvela

Karja 27, Võru, Võrumaa
tel 782 4457, 5560 5627
e-post voru@ekkllesia.ee
www.vorubaptisti.ee

EMK Võru Elupuu kirik

Uus 21, Võru, Võrumaa
tel 5622 3203
e-post elupuukeskus@gmail.com
elupuukeskus.ee
Kontakt teelisele: tel 5622 3203, 5622 3203

AKEL Võru adventkirik

Linda 1a, Võru, Võrumaa
e-post: voru@advent.ee
www.advent.ee/kogudus/voru/
Kontakt teelisele: tel 5909 6689

Võru kogudus
teatab:

Esmaspäeval, 24. juunil, kell 11
SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUS
Võru linna surnuaias.

Mängib pasunakoor.
Lahkunute – omaste, armsate
mälestamine.

NÄITUSED

- Eesti Rahva Muuseumi ja Väliseesti Muuseumi näitus „Toit – eestluse varait. Eesti toidupoed ja -ärid Torontos“ konverentsisaalis ja mõttetoas.
- Fotonäitus Rahvusarhiivi filmi- arhiivi varasalvest „Meenutusi Eesti 150-aastasest laulupeo- traditsioonist“ trepigaleriis.
- Raamatunäitus „Hoides eest- lust elavana. ESTO läbi aegade“ konverentsisaalis.
- Raamatute ja esemete näitus „Kultuurihoidja“ lugemissaalis. Esemed Võrumaa Muuseumi kogudest.

ÜRITUSED

- 9. juulil kell 17 mälumängutund mõttetoas.
- 13. augustil kell 17 mälumängutund mõttetoas.
- 16. augustil kell 10–18 sünnipäevakohv lugemissaalis.
- 16. augustil kell 14 Kella Kahe Kirjandusklubi on külas luuletaja Virve Osila.

LASTEOSAKONNA ÜRITUSED

- Kuni 15. augustini Võru maakonna raamatukogude suvine lugemismäng „Laste-Raamatu-Suvi 2019“. Täpsem info Võrumaa Keskraamatukogu veebilehel.
- Kuni 26. juulini Tähesaalis näitus „Risti-rästi läbi Eestimaa“: Mare Hundi illustatsioonid Milvi Panga luuleraamatule „Mesikäpa esikäpad“.

1. augustil 1909 asutati Võru Linna Avalik Raamatukogu. Käesoleval aastal tähistab Võrumaa Keskraamatukogu 110. tegevusaastat. Õnnesoov kõikidele raamatukogutöötajatele, lugejatele, toetajatele, koostööpartneritele ja headele sõpradele läbi aegade!

TULEKUL

Laulu- ja tantsupeo „Minu arm“ ühesvaatamine Võrumaal

7. juulil toimub Tallinna lauluväljakul XXVII laulupeo „Minu arm“ suurkontsert. Koostöös kultuuriministeeriumi, Rahvakultuuri Keskuse, Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA ja Eesti Rahvusringhäälinguga toimub laulupeo kontserdi otseülekanne ja tantsupeo etenduse salvestuse vaatamine suurel LED väliekraanil Võru vallas Loosi mõisa hoovis. Tantsupeo ülekande algus on kell 11 ning laulupeo otseülekanne ühesvaatamiseks ja kaasa-laulmiseks algab kell 14.

Ootame kõiki tantsijaid ja lauljaid, kes on jäänud ametlikust peost kõrvale, osalema rahvapeol ning esinema ülekannete ajal Loosi mõisa hoovis koos Võrumaa rahvaga!

Kogu päeva jooksul on avatud Uma Meki toiduala ja kohvikud, võimalik on osaleda erinevates õpitubades ja osta kohalike meistrite käsitööd.

Varje Kuusik, Käsitöö Kodu MTÜ

Piip ja Tuut tulevad kosja

Oled sa väikene või suur, noor või vana, kukk või kana – igatahes, 22. juulil jõuavad Piip ja Tuut tiiruga Võrru ja mängivad Kandle aias algusega kell 19 ette ühe suveetenduse.

Kõigepealt räägivad nad sulle öitsileminekust ja ehalkäimisest, armumisest ja abiellumisest. Koos sinuga võetakse ette üks korralik kosjasõit ning elustatakse ennemuistseid pulmakombeid. Kes saab tanu alla ja kes peab kosjakohu mängima ehk kellele siis ikkagi pätsed pähe pannakse, selgub muidugi kohapeal, sest Piip ja Tuut tulevad kosja TERVELE Võru rahvale!

Sinul tarvitseb vaid kinnitada oma JAH (või EI) soov piletistuga ja siis Kandle aeda kella seitsmeks kohale ilmuda! Kuni jaanipäevani saab Piletilevist pääsme osta hoopistükis soodsamalt kui muidu.

Etenduse eel on avatud on ka Kosjakohvik, kust saab soetada enesele vajalikke esmaseid kosjatarbeid: kosjapiima, kosjakakku ja muud sellist.

Uhiuues suvelavastuses mängivad pilli imekenad preilid Karoliina Kreintaal ja Natali Ponetajev. Autorid, näitlejad ja lavastajad on Haide Männamäe ja Toomas Tross.

Lavastus on kahes vaatuses ja sobib vaatamiseks peredele.

VÕRU KANNEL Liiva 13, Võru

Kultuurisündmused
AUGUST 2019

5.–11. augustil VII rahvusvaheline
Eduard Tamme nimeline
VÕRU PUHKPILLIFESTIVAL

14.–18. augustil XXIV rahvusvaheline festival
VÕRU VASKPILLIPÄEVAD
<http://www.vorukannel.ee/index.php?ent=1&ID=2594>

IGAÜHEL NELI NÄGU

KOMÖÖDIATEATER
50 38 045
Naljakava kahes osas
Toimub iga ilmaga

HENRIK NORMANN
EVA PÜSSA
TARVO KRALL
KAILI NÄREP

Autor, lavastaja: ERKI AULE Kunstnik: RIINA ANDRESEN

VÕRU KANDLE AED
02. AUGUST kell 19

Piletid 15/17 € Kandle kassas, Piletilevis, Piletimaailmas

VÕRU LINNAGALERIIS
Liiva 13, 65609 Võru

25.06–26.07.2019

Võru Folkloorifestivali AJA LUGU
Ajakangas ootab kudumist...

Avatud Ateljee Kunstistuudio
XII aastanäitus

Tarrvi Laamann
isikunäitus
„Super Suvi 2019“

VÕRU LINNAGALERII

www.vorulinnagalerii.ee

Galerii avatud E–R 15.00–19.00
Näituste külastamine on tasuta

JUULI STEDINGU KOHVIKUS

18. NELJAPÄEV / 20:30 / TASUTA
KOHVIKUKONTSERT
Võru Muusikakooli lõõtsaõpilased Kertu Hordo, Viktoria Misnik ja Madleen Olesk.

19. REEDE / 20:00 / PILET 5€
VÕRU JAZZIKLUBI
Pihlap. uud on värske koosseis, kes põimib inspiratsiooni hiphopist, pärimusmuusikast ja eesti luulest Maris Pihlapi kirjutatud muusikasse.

19. REEDE & LAUPÄEV / 23:00 / TASUTA
FESTIVALI KLUBI
Võru pärimustantsu festivali ametlik klubi. See on koht vabalt musitseerimiseks, tantsu loomiseks või lihtsalt heaks äraolemiseks.

f STEDINGUMAJA KREUTZWALDI 15, VÕRU

Õnnitleme juunikuu juubilare!

95 Leida Palosälg	Malle Juul	Eha Viiberg
90 Ilme Agar	Elvi Kommer	Pait Kongo
Endla Voitka	Maia Mamošina	70
Volli Jänes	Lidija Säinas	Tiiu Reiman
Väino Kuuse	Uino Sild	Tiiu Sannikova
85 Maria Allas	Taavo Daniel	Heli Saaremägi
Feiga Annis	Vello Veddel	Inna Aotäht
Nadesta Ennula	Jüri Joonas	Ene Pai
Heino Kranich	75	Silvi Ahmann
80 Heidi Mõts	Helgi Jaanimets	Milvi Jõgeva
Koidu Daniel	Luule Jõesaar	Tamara Mõistus
Aino Visla	Mare Rätt	Kalju Pilliroog
	Helga Miil	Enn Massa
	Renate Kirchberg	Ülo Jaagomäe
	Ene Pukk	Valter Klade
	Helga Taan	

* Juuli- ja augustikuu juubilaridel, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda 1. augustiks telefonil 785 0914 ja/või sirje.randver@voru.ee.

* Võru linnas oli 1.06.2019 seisuga 11 822 elanikku, neist mehi 5286 ja naisi 6536.

Võru linna elanikul Agnia Linnamäel täitus 102. eluaasta

Võru linna elanikul Agnia Linnamäel täitus 14. mail 102. eluaasta. Väarikas eas prouat käisid õnnitlemas ning tervist ja jaksu soovimas linnapea Anti Allas ja abilinnapea Toomas Sarapuu.

Agnia Linnamäe on sündinud 1917. aasta 14. mail Pärnumaal Kaisma vallas Kõnnu külas. Hariduse sai Kergu 6-klassilises koolis. Gümnaasium tuli paraku majanduslikel põhjustel pooleli jätta ning asuda tööle vanemate talus. Hiljem avanes võimalus minna aastaks õppima Saku kodumajanduskooli, seejärel praktikalale suurtallu. Esimeseks töökohtaks oli Järvakandi klaasitehase söökla juhataja amet. Seal töötas ta enne sõda ja ka sõja ajal kuni arreteerimiseni 1944. aasta novembris. Naine arreteeriti „politilistel“ põhjustel ning saadeti Siberi vangilaagri koledustesse Magadanist pool tuhat kilomeetrit põhja poole, kus tavaline

temperatuur oli -50°C. Oma visa hingega õnnestus tal sellest kõigest välja tulla. Agnia mälestused repressioonide ajast on talletatud ka 2001. aastal ilmunud raamatusse „Vaikimise väraval: kooliõpilaste kogutud mälestusi küüditamisest“. Agnia elu vangilaagrist vabanemisel pidi jätkuma samas piirkonnas ning 1953. aastal sündis kooselust endise saatusekaaslasega poeg. Praegu on eakal proual lisaks pojale kaks lapselast ja kolm lapselapselast. Igatsus kodumaa järele tõi Agnia 1966. aastal Eestisse tagasi.

Enne pensionile jäämist töötas ta Harjumaal koondises Agro, pensionipõlves aga mõned aastad kaugreisirongide restoranvagnis. 1989. aastast on ta vanaduspuhkusel ja elab Võrus.

Agnia on oma vanuse kohta terava meelega ning hea naljasoonega, ta loeb regulaarselt raamatuid ning kuulab raadiot.

Võru linnapea Anti Allas ja abilinnapea Toomas Sarapuu läinud kuul Agnia Linnamäed õnnitlemas. Foto: Marianne Mett

Võrus avati pidulikult uuenenud ajalooline keskväljak

EELK peapiiskop Urmas Viilma Võru keskväljakut sisse õnnistamas.
Foto: Marianne Mett

Võru keskväljaku pidulikule avamisele kogunenud publik.
Foto: Ullis Guth

Killuke paeluvast kontsert-
etendusest.
Foto: Marianne Mett

8. juunil avati Võrus suurejoonelise kontsertprogrammiga uuenenud ajalooline keskväljak – multifunktsionaalne külastus- ja ajaveetmis-koht, mis taastab linna endisaegse südame, avab vaated ajaloolistele hoonetele ning annab linnale erakordse võimaluse erinevaid ja varasemast mastaapsamaid üritusi korraldada.

„Võru inimeste aastatepikkune unistus on lõpuks teoks saanud ning me oleme üheskoos pannud Võru linna ajaloolise südame taas tuksuma.

Kui Võru linn 235 aastat tagasi kaardile maha märgiti, siis nähti vajadust keskväljaku järele. Vaieldamatult vajab ka tänane linn esindusväljakut, kus toimuksid linna suursündmused, mis oleks atraktiivne ettevõtlus- ja ajaveetmise koht ning kuhu viime uhkusega oma külalised,” ütleb Võru linnapea Anti Allas.

Võru keskväljaku ideekavand valiti EV100 projekti „Hea avalik ruum” raames. Parimaks tunnistati ideekavand märgusõnaga „Urban Gadget”,

mille autor on Villem Tomiste arhitektuuribüroost OÜ Studio Tallinn. Võidutöö valimisel usaldati tollast linna teenekat peaarhitekti Ülevi Eljandit ja Eesti Arhitektide Liidu professionaalidest koosnenud žüriid, kes üksmeelselt sellele projektile toetust avaldasid.

Võru keskväljaku ehitusala hõlmab Seminari väljakut ja sellega piirnevaid tänavaid, mis asub Võru vanalinna muinsuskaitsealal ning on linna ajalooliseks südameks koos Katariina

kiriku ja linna vanima hoone, praeguse Võru Gümnaasiumiga. Keskväljaku suurus koos tänavaruumiga on kokku 18 575 ruutmeetrit.

Ehituse kogumaksumus on 3,2 miljonit eurot, mida kaasrahastas Euroopa Liidu Euroopa Regionaalarengu Fond 2,7 miljoni euro ulatuses. Ehitustööd teostas TREV-2 Grupp AS ja omanikujärelevalvet Taalri Varahaldus AS.

Uuenenud keskväljaku piduliku avamise juhatus sisse oikumeeniline

jumalateenistus Katariina kirikus. Sellele järgnesid tervituskõned keskväljakul ja rohkearvulise publiku ees lahti rullunud, Võru inimestele pühendatud tantsuetendus „Ilmaratas”, milles osales 250 tantsijat Võru erinevatest tantsustuudiotest (Võru Tantsukeskus, JJ-Street, Võru Kunstikooli tantsutrupp Katariina, VK Sirutus, VK Janika Võru osakond, Pärliline, Just Tantsukool Võru, külalised Poolast, Viire ja Siisiku rahvatantsijad).

Üllatusmomentidest tulvil etenduses põimusid *performance*, *flash mob*, videoinstallatsioon ja Võru tantsuõpetajate looming (tantsuetenduse lavastaja Andre Laine), laul (Võru Muusikakool) ning ehe rokkmuusika (ansambel Tankist).

Meeleoluka õhtu lõpetas Sirli ja Kerli Hellamaa kontsert Katariina kirikus ning noortedisko keskväljakul.

Ullis Guth

MÕTISKLUS

Võidupüha ja jaanipäev

Meie rahva suvekesksete pühade lugu kõnetab arvatavasti iga inimest isemoodi. Minu jaoks on see aeg, mis seostub eelkõige lopsaka loodusega ja vabadusega õues aega veeta. On jäänud mälestus lapsepõlvest, et kokkusuutnud tubane aeg sai läbi, võis lakka heintesse magama minna ning soojust ja valgust jagus lõputult. See, et siis

tähistatakse ka võitu, jõudis mulle eriti veenev. Ei olnud ju tegemist sõja lõpu, vaid ainult ühe võiduka lahingu aastapäevaga. Sellegipoolest on kunagine riigiisade otsus võidupüha just enne jaani pidada andnud suurepärase võimaluse pikemaks puhkuseks looduses ning pere ja sõprade ringis.

Piiblis on üllatavalt palju rõhutatud puhkamise tähtsust. Puhkama pidi lausa kaks korra ja kolm korda aastas pidi kogu rahvas kokku tulema, et üheskoos aega veeta. Üks niisugustest pühadest oli lehtmajade püha, mis kestis seitse päeva. Nende seitsme päeva jooksul tuldi oma tubadest välja, ehitati okstest onnid ja elati neis. See püha oli meenutus mineviku rasketest aegadest, kui ei olnud võimalik korralikes majades peavarju leida, aga see oli

ka ettetähtsuseks tuleviku paradisiilsetest õnnest ning võidust kurja ja patu üle. Peredele ja lastele oli see tore võimalus ühiselt õueõhku hingata ja mõnusal aega veeta.

Adventkogudus Võrus tähistab tänava oma 100. juubelit. Selle kandvaks mõtteks sai lehtmajade püha ja motoks valitud piiblisalm „valged rüüd üll ja palmioksad käes” rõhutab saabuvat võitu kurjuse, surma ja pisarate üle. Millal veel seda muul ajal tähistada, kui pisut

enne võidupüha ja jaani! Lisaks pidulikule, kõigile avatud juubelisündmustele Kandles 22. juunil võivad soovijad registreeruda 23. juunil toimuvale matkale-maastikumängule e-posti aadressil hele.kulp@advent.ee. Samalt aadressilt annab rõõmuga täpsemat informatsiooni. Tundkem rõõmu loodusest ja uskugem võidu tulemisse!

Hele Kulp,
Seitsmenda Päeva Adventistide
Koguduse pastor

Kaitseliidu Võrumaa malev kutsub
23. juunil 2019 kell 12 - 16

VÕRUMAA MAAKAITSEPÄEV Võrus, Karja 22 hoovis

Põnevaid tegevusi leidub tervele perele!

Kell 14-16 presidendi võidutule jagamine

sõdurisupp

relvanäitus

tehnikanäitus

õhupüssist laskmine

matkamäng

esmaabi telk

koduohutuse telk

tervislikud smuutid

VÕRUKATE JAANID

PILLIMEESTE SEIKLUSED
Tamula rannas 23. juuni 2019

20.30 kapell VANNAMUUDU

21.00 tantsurühm HOPSER: Pillimeeste seiklused jaanikul

21.30 kapell VANNAMUUDU

22:00 JAANITULE SÜÜTAMINE

Võru Linnavalitsuse tervitus

22.15–01 SIMMAN: ansambel Sinu Naine

PUHVET: Väimela Bistrot

TASUTA

Seitsmenda Päeva Adventistide
Võru Koguduse
100. aastapäeva
tähistamine

22. juunil kultuurimajas Kannel

kell 10 piibliuurimine pere ja kodu teemal,
juhendavad Allan ja Marge Randlepp

kell 11.15 pidulik jumalateenistus,
sõna jagab Mindaugas Pikunas Leedust

kell 16 kontsertteenistus,
esinevad Balti Noorteorkester,
Airi Allvee, Aita Kaaver, Matthew Lombart,
Juha Keronen, sõna jagab Ivo Kask